

Verslag

**van de vergadering van
provinciale staten van Drenthe**

gehouden op 9 november 2005

INHOUD

Opening	4
Mededelingen	4
Ingekomen stukken	4
Vaststelling van de agenda	5
Vaststelling verslag 5 oktober 2005	5
Mondelinge vragen	5
Voorstellen	5
Statenstuk 2005-203; Rapport van bevindingen Beoordeling weerstandsvermogen 2004	5
Statenstuk 2005-204; Rechtmatigheid 2005 (vaststelling Normenkader, Controleprotocol en Nota misbruik en oneigenlijk gebruik)	5
Begroting 2006; Statenstuk 2005-202; Nota van aanbieding Begroting 2006 en de daarbij behorende Programmabegroting 2006	5
- Motie M1 (<i>Aangenomen</i>)	9
- Motie M2 (<i>Aangenomen</i>)	10
- Motie M3 (<i>Aangenomen</i>)	18
- Motie M4 (<i>Ingetrokken</i>)	41
Sluiting	44
Toezeggingen	45

PROVINCIALE STATEN VAN DRENTHE

Verslag van de vergadering van provinciale staten van Drenthe, gehouden op 9 november 2005 in het provinciehuis te Assen.

Tegenwoordig zijn:

A.L. ter Beek, Commissaris van de Koningin, voorzitter

de leden (47 in getal):

H. Baas (ChristenUnie)
H. Beerda (PvdA)
A. Boer (PvdA)
W.A.R. Boer (PvdA)
L. Bomhof (VVD)
N.B. Bossina (VVD)
A.H.J. Dohle (VVD)
G.A.W. Fonk (VVD)
mevrouw W.G. Goudriaan-Visser (PvdA)
A. Haar (D66)
Ch.C. de Haas (OPD)
J. Haikens (VVD)
F.A.J. Harleman (GroenLinks)
E. Hemsteede (PvdA)
H. Holman (CDA)
H.R. Hornstra (PvdA)
mevrouw I.J. Huisman-Holmersma (PvdA)
A. Huizing (PvdA)
H.G. Idema (PvdA)
B. Janssen (CDA)
C.D. de Jong (Fractie-de Jong)
S. de Jong (CDA)
mevrouw M.J. Kaal (CDA)
C.H. Kloos (Drents Belang)
W.H. Kuiper (GroenLinks)
J. Langenkamp (GroenLinks)
H.P.K.M. Looman (PvdA)
mevrouw W.L.M. Mastwijk-Beekhuijzen (CDA)
mevrouw A.H. Mulder (CDA)
E. Olij (PvdA)
J. Oving (CDA)
mevrouw J.M. Pannekoek-van Toor (VVD)
A.G.H. Peters (CDA)
R.E. Pot (PvdA)
G. Roeles (VVD)
J. Slagter (PvdA)
J.P. Sluiter (D66)
K.H. Smidt (VVD)
mevrouw G.H. Smith-Bults (GroenLinks)
mevrouw H.G. Stoel-Snater (PvdA)

M.P. Turksma (PvdA)
E.R. Veenstra (PvdA)
mevrouw S. van der Vijver-Geitz (PvdA)
A. Wendt (ChristenUnie)
Th.J. Wijbenga (CDA)
H. Zomer (CDA)
J. Zweens (PvdA)

mevrouw I.M. Rozema, griffier der staten van Drenthe

Voorts aanwezig:

mevrouw A. Edelenbosch (gedeputeerde)
mevrouw A. Haarsma (gedeputeerde)
mevrouw T. Klip-Martin (gedeputeerde)
J.H. Schaap (gedeputeerde)
S.B. Swierstra (gedeputeerde)
J. Post (plv. directeur-secretaris)

Met kennisgeving afwezig:

K. Jonker (CDA)
A. Lanting (VVD)
E.A. Rougoor (PvdA)
mevrouw K. Westerkamp-Exoo (CDA)

A. Opening

De VOORZITTER: Ik open de vergadering van provinciale staten (PS) (14.02 uur) en heet u allen hartelijk welkom.

B. Mededelingen

De VOORZITTER: Ik deel mee dat een viertal berichten van verhindering is ontvangen, namelijk van mevrouw Westerkamp en van de heren Rougoor, Lanting en Jonker. De heer Jonker is vandaag voor een, gelukkig kort, verblijf opgenomen in het UMCG en ik zal hem namens ons allen een bloemetje sturen.

C. Ingekomen stukken

De VOORZITTER: Ik stel de staten voor de stukken A.1 tot en met A.5 en B.1 tot en met B.4 conform de voorgestelde behandeling af te doen.

De heer VEENSTRA: Voorzitter. Wij willen graag het stuk onder A.2 agenderen voor de vergadering van de Statencommissie Bestuur, Financiën en Economie (BFE) in januari 2006. Wij hebben dan nog enige tijd om de bespreking voor te bereiden.

De heer DE HAAS: Voorzitter. Ik wil graag ingekomen stuk A.1 voor de eerstvolgende vergadering van de Statencommissie Cultuur en Welzijn agenderen.

De VOORZITTER: Het Presidium heeft meegeluisterd.

D. Vaststelling van de agenda

De VOORZITTER: Ik deel mee dat van de zijde van de staten een voorstel is gedaan tot aanvulling van de agenda. De heer Haikens heeft namens de fractie van de VVD laten weten graag een motie over een onderwerp, vreemd aan de orde van de dag, te willen indienen. Het gaat om de suikerindustrie in Noord-Nederland.

Ik stel de staten voor dit punt te behandelen na afhandeling van de begroting.

Daartoe wordt besloten.

De VOORZITTER: Ik constateer dat hiermee de agenda is vastgesteld.

E. Vaststelling verslag van de vergadering van 5 oktober 2005

Het verslag wordt conform het ontwerp vastgesteld.

F. Mondelinge vragen

De VOORZITTER: Ik deel mee dat geen mondelinge vragen zijn aangemeld.

G. Voorstellen

1. Het voorstel van het college van gedeputeerde staten van Drenthe van 28 september 2005, kenmerk 39/5.8/2005008800, Rapport van bevindingen Beoordeling weerstandsvermogen 2004

(statenstuk 2005-203)

2. Het voorstel van het college van gedeputeerde staten van Drenthe van 28 september 2005, kenmerk 2005008806, Rechtmatigheid 2005 (vaststelling Normenkader, Controleprotocol en Nota misbruik en oneigenlijk gebruik)

(statenstuk 2005-204)

met het op deze punten betrekking hebbende verslag van de Statencommissie Bestuur, Financiën en Economie van 19 oktober 2005.

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming wordt telkens overeenkomstig het voorstel besloten.

H. Begroting 2006

Hierbij zijn tevens aan de orde:

- Het voorstel van het college van gedeputeerde staten van Drenthe van 22 september 2005, kenmerk 38/5.1/2005008406, Nota van aanbidding Begroting 2006 en de daarbij behorende Programmabegroting 2006

(statenstuk 2005-202)

- De brief van 27 september 2005, kenmerk 39/5.1/2005008581, inzake Tussentijdse rapportage uitvoering Begroting 2005

- De brief van 27 september 2005, kenmerk 39/5.1/2005008570, inzake Toelichting op meerjarenoverzicht reserves en voorzieningen
- De brief van 27 oktober 2005, kenmerk 43/FC/A2/2005010026, inzake Vragen Begroting 2006

en de op deze punten betrekking hebbende verslagen van de Statencommissies Omgevingsbeleid, Cultuur en Welzijn en Bestuur, Financiën en Economie van 17 en 19 oktober 2005.

De VOORZITTER: Bij de behandeling van dit agendapunt gelden de volgende spreektijden: de drie grote fracties krijgen in eerste termijn 15 minuten en de overige fracties krijgen 10 minuten. Ik hoop dat de fracties zich daar een beetje aan houden, want de planning is dat wij om ongeveer half zeven een aperitiefje kunnen nuttigen, waarna om een uur of zeven de kroketten op het vuur gaan.

De heer HUIZING: Mijnheer de voorzitter. Vandaag wordt ons definitieve oordeel gevraagd over de Begroting 2006.

Het zal voor de staten geen verrassing zijn dat wij instemmen met het voorstel van het college om de voorgelegde begroting vast te stellen. Toch hebben wij de behoefte tot het plaatsen van enkele opmerkingen.

De begroting die nu voorligt is uitvoerig besproken in commissievergaderingen, in een informatiebijeenkomst en in een bijeenkomst onder regie van het Adviesbureau Stichting Lokale Rekenkamer.

De beantwoording van de vragen door het college tijdens de commissievergaderingen en het antwoord bij brief van 27 oktober op de schriftelijke vragen geven ons alle aanleiding ons nu te beperken tot de echte hoofdlijnen, mogelijk op een enkele uitzondering na.

Lezing van de verslagen van de commissievergaderingen leidt echter wel tot de conclusie dat procedurele vraagstukken in de discussie nogal eens de boventoon hebben gehad. Omdat ook wij deel hebben uitgemaakt van dat proces, zien wij ook voor onszelf daarin een verbeterpunt voor de toekomst.

(Omdat het geluid zeer slecht is, wordt de vergadering enkele ogenblikken geschorst. Tijdens de schorsing wordt de apparatuur opnieuw ingesteld.)

Dit is ook mogelijk omdat in de Statencommissie BFE de afspraak is gemaakt dat de Begroting 2007 qua informatieverstrekking in alle opzichten perfect zal zijn. Het werk dat door de werkgroep-programmabegroting, waarvan alle partijen deel hebben uitgemaakt, is verricht, met ambtelijke ondersteuning weliswaar, heeft zijn vruchten afgeworpen.

Voor nogal wat Drentse inwoners zijn de omstandigheden en vooruitzichten somber: velen van hen hebben geen perspectief. Dit is hoofdzakelijk terug te voeren tot de economische situatie waarin Nederland ook nu nog verkeert en het daarop door Den Haag ingezette beleid.

Om te voorkomen dat mensen in achterstandssituaties raken en om ze te helpen uit een achterstand te komen, wordt in tal van maatregelen geïnvesteerd, op basis van een ambitieus collegeprogramma dat tweeënehalf jaar geleden is ingezet en dat brede steun geniet in de staten, zoals ook weer is gebleken bij de behandeling van de Voorjaarsnota 2005 begin dit jaar.

Bij het investeren in werkgelegenheid, bereikbaarheid en het verbeteren van de sociaal-economische omstandigheden van de Drentse inwoners zijn zorgvuldige afwegingen gemaakt en is gericht naar de toekomst gekeken. In deze staten is bij de behandeling van financiële vraagstukken wel eens het woord "potverteren" gevallen. Wij herkennen ons op geen enkele manier in deze kwalificatie. In onze optiek staat de begroting als een huis. Echter, in onze fractie wordt wel sterk de behoefte gevoeld de werkgelegenheidseffecten van investeringen in zeg maar asfalt te vergelijken met de werkgelegenheidseffecten als gevolg van investeringen in de zachte sectoren. Fractiegenoot Herman Beerda heeft daarop reeds het accent gelegd tijdens de begrotingsbehandeling in de Statencommissie Cultuur en Welzijn. Bij de bespreking van het Sociale Rapport Drenthe in 2007 willen wij in ieder geval nagaan in hoeverre er vooruitgang is geboekt ten opzichte van 2003. Wij willen toetsen of de ingezette maatregelen ook effect hebben en nagaan hoe wij tot een juiste balans kunnen komen. Maar het tijdstip ligt nog ver in de tijd en

daarom zullen wij proberen eerder in beeld te krijgen wat de effecten van de gepleegde investeringen zijn en zullen wij begin komend jaar met een voorstel komen om te bewerkstelligen dat ons dat beeld ook wordt verschaft.

Voorzitter. In het kader van de bestrijding van achterstanden is ook de positie van de jeugdzorg van belang. De PvdA is hier tijdens de bespreking in de commissie al uitvoerig op ingegaan. Onze fractie is bezorgd over de positie van de jeugdzorg. Die zorg is nog maar net overgeheveld naar de provincie en er dreigt nu alweer een discussie om dit ongedaan te maken. Wat ons betreft is dit uiterst onverstandig en in navolging van Flevoland willen wij hierover een motie indienen. Ik zal dit aan het eind van mijn betoog doen.

Een tweetal thema's binnen de begroting heeft onze bijzondere aandacht getrokken: de uitvoering van het huisvestingsplan van de provincie en de vaarweg Erica-Ter Apel.

Voor het eerste project zijn inmiddels werkafspraken gemaakt met de staten. Wat het tweede project betreft hechten wij eraan te melden dat een grootschalige investering in de toeristische sector op zichzelf bezien is toe te juichen, maar dat onze aarzelingen op dit moment voortkomen uit het feit dat er naast helderheid over de investering op zich ook helderheid moet komen over de exploitatie van de vaarverbinding. Vragen als wie zorgt voor het onderhoud van het kanaal en wie doet de exploitatie van de sluisen en de bruggen en hoe wordt de uitzetting van middelen ingepast, dienen van tevoren duidelijk beantwoord te worden. Bovenal is de vraag van belang waar die investering toe dient, niet alleen lokaal in het gebied, maar ook in breder verband gezien. Onze uiteindelijke instemming met dergelijke projecten laten wij afhangen van de voorstellen die ons daarover zullen bereiken.

Voorzitter. Onze fractie heeft in de afgelopen periode bijzondere belangstelling getoond voor de omvang van de reserves en voorzieningen. De stukken die zijn aangereikt, ademen iets van "afblijven". Wij hebben meermalen het vermoeden uitgesproken dat er lucht zit in de reserves, geld dat vastligt maar waarmee in dit stadium niets kan worden gedaan. Omdat de staten geen zicht hebben op de cijfers achter de cijfers, kunnen wij niet met concreet onderbouwde opvattingen komen die leiden tot andere conclusies. Maar - en dat is ons dilemma - de aangereikte stukken overtuigen ons niet. Wij vinden dit onbevredigend. Echter, er zijn momenten in het leven dat je je beperkingen moet erkennen. Wij zouden vrede met de gang van zaken kunnen hebben, ware het niet dat wij uit onverdachte hoek, namelijk van de huisaccountant, steun kregen voor onze opvatting. De accountant schrijft op pagina 19 van het Rapport van bevindingen Beoordeling weerstandsvermogen 2004 dat tijdens de gehouden interviews is gebleken dat weinig informatie beschikbaar is omtrent de toereikendheid en noodzakelijkheid van de reserves en voorzieningen. Dat de interviews zijn afgenomen bij medewerkers die dit wel hadden moeten weten, blijkt uit de op pagina 45 opgenomen lijst van geïnterviewden. Als deze medewerkers het ook al niet weten, waar blijven wij dan?

Wij zijn van opvatting dat wij dit gegeven niet kunnen laten passeren en daarom zal ik hierover straks een motie indienen.

Mijnheer de voorzitter. Ik wil ten slotte nog een opmerking maken naar aanleiding van het gestelde in de Tussentijdse rapportage Uitvoering Begroting 2005.

Over de opzet van het stuk hebben wij geen opmerkingen die tot een discussie zouden moeten leiden, met die uitzondering dat de aansluiting met de programmaïndeling van de begroting nog wel enige aandacht behoeft.

Een opmerking over de samenwerking met Overijssel op pagina 8 van de Tussentijdse rapportage trok onze aandacht. Over een aantal strategische onderwerpen wordt volop met de burens gesproken. Op zich hoeft daar geen bezwaar tegen te bestaan. Integendeel! Naast de Noordelijke samenwerking vragen specifieke onderwerpen als de A28 tussen Zwolle en Meppel onze aandacht. Wellicht dat het college informatie heeft die op het tegendeel wijst, maar wij hebben de indruk dat er voor 2009 niets meer aan deze rijksweg wordt gedaan. In onze optiek wordt de verbreding te veel naar achteren geschoven. In de Statencommissie BFE is gesproken over het intensiveren van het overleg met Overijssel. Hebben wij goed begrepen dat in dit overleg ook de zogenoemde variant Hanzelijn plus plus ter sprake komt? Wij begrijpen best dat dergelijke discussies moeten worden gevoerd, maar welke status kan aan dat overleg worden verleend en op welke wijze wordt het ingepast in het overleg in het kader van de

Noordelijke samenwerking? Worden in die discussies ook zaken als een verdere gebiedsontwikkeling betrokken en wordt op deze wijze getrokken aan de planning van de infrastructuur?

Een niet te verwaarlozen punt hierbij is de terugkoppeling naar de desbetreffende gemeentebesturen. Op welk podium heeft het overleg met deze bestuurders plaats? Wij vragen het college hierover nadere informatie te verstrekken.

De heer LANGENKAMP: In het begin van zijn betoog sprak de heer Huizing over het gewenst zijn van een vergelijking van werkgelegenheidseffecten in de harde en de zachte sector. In de commissie is hierom ook al gevraagd en volgens mij was toen het antwoord dat de werkgelegenheidseffecten van het aanleggen van een weg en dergelijke in het verleden niet gemonitord zijn. Ik denk dat de heer Huizing vraagt om dit vanaf nu wel te doen. Als dit al gaat gebeuren, kunnen daar volgend voorjaar nog geen conclusies van worden verwacht. Wat is dan precies hetgeen de heer Huizing vraagt om in het voorjaar te gaan doen?

De heer HUIZING: Ik vind het wat lastig om nu al conclusies te trekken uit een onderzoek dat nog moet plaatsvinden.

De heer LANGENKAMP: Maar welk onderzoek wil de heer Huizing dan dat gedaan wordt?

De heer HUIZING: Tijdens de behandeling van de begroting is de Statencommissie BFE is deze vraag ook al gesteld, nadat de heer Beerda op het sociale aspect had gewezen. Wij hebben de vraag gesteld in hoeverre de aanleg van infrastructuur bijdraagt aan de werkgelegenheid. In antwoord op die vraag heeft de heer Swierstra een aantal voorbeelden gegeven, maar die voorbeelden waren in onze optiek "open deuren". Die voorbeelden worden wel vaker gegeven en soms zeer terecht, maar wij vroegen heel specifiek in hoeverre een vergelijking kan worden gemaakt met uitgaven op sociaal gebied die een werkgelegenheidseffect hebben. Daar hebben wij geen beeld van. Wij hebben een relatie gelegd met de behandeling van het Sociaal Rapport Drenthe van 2003. Dat rapport zien wij als een nulmeting. Wij vinden het echter te lang duren om pas in 2007 opnieuw te toetsen. Vandaar dat wij zelf willen proberen er voor komend voorjaar wat zicht op te krijgen. Dat was de reden voor deze opmerking.

De heer ROELES: De heer Huizing spreekt namens zijn fractie over het overleg met de provincie Overijssel. Kortgeleden was er nog de Regiovisie Zuid-Drenthe/Noord-Overijssel, die later is stopgezet. Denkt de PvdA erover dit overleg weer ten tonele te voeren?

De heer HUIZING: Het antwoord daarop is "neen".

De heer ROELES: Ik ben allang blij met dit "neen", maar kan dit "neen" wat nader worden toegelicht?

De heer HUIZING: Dat wil ik natuurlijk wel doen.

In de Tussenrapportage wordt het overleg met Overijssel genoemd en als het om de A28 gaat, is dit overleg logisch. Wij vragen de gedeputeerde nu of wij goed begrepen hebben dat in dit overleg ook de variant Hanze plus plus aan de orde is geweest. Als die vraag met "ja" wordt beantwoord, is onze volgende vraag hoe dat verhaal past in het kader van de Noordelijke samenwerking.

Drenthe heeft afstand genomen van de Regiovisie, maar als het gaat om de aanleg van infrastructuur zou het kunnen zijn dat het behalve over infrastructuur ook gaat over gebiedsontwikkelingen die wellicht mogelijk zijn als gevolg van de aanleg van die infrastructuur. Mijn vraag aan de gedeputeerde is of die punten ook aan de orde komen en zo ja, hoe dan het overleg gaat met de gemeentebesturen op wier grondgebied het allemaal plaatsvindt. Wat mij betreft hoeft er niet een nieuwe regiovisie te komen, maar er moet natuurlijk wel een globale visie komen over hoe het wordt gedaan.

Mijnheer de voorzitter. Ik zal dan nu de moties indienen.

M1

Provinciale staten van Drenthe, in vergadering bijeen op 9 november 2005,

kennis genomen hebbende:

van de brief van gedeputeerde staten van 27 september 2005, kenmerk 39/5.12/2005008570, inzake een Toelichting op meerjarenoverzicht reserves en voorzieningen,

constaterende dat:

deze toelichting onvoldoende beantwoordt aan het besluit van provinciale staten van 15 juni 2005 om gedeputeerde staten op te dragen een meerjarenoverzicht te verstrekken van te verwachten donaties en onttrekkingen aan de bestemmingsreserves en voorzieningen omdat er onvoldoende inzicht bestaat in de relatie tussen de doelstellingen en de omvang van de gereserveerde gelden,

constaterende dat:

Ernst & Young Accountants in het rapport van bevindingen "Beoordeling weerstandsvermogen 2004" vaststelt dat in de nota reserves en voorzieningen in een aantal gevallen vrijwel niets wordt vermeld over de toereikendheid of eventuele ruimte in reserves en voorzieningen en voorts dat tijdens de door de accountant gehouden interviews met de productgroepen is gebleken dat er weinig informatie beschikbaar is omtrent de toereikendheid en noodzakelijkheid van de reserves en voorzieningen,

vaststellende dat:

Provinciale staten bij het beoordelen van de nut en noodzaak van de (hoogte van) reserves en voorzieningen over die informatie moeten kunnen beschikken,

besluiten:

- 1. een accountant opdracht te verlenen tot het doen van een onderzoek naar de toereikendheid van of eventuele ruimte in reserves en voorzieningen in relatie tot de eraan ten grondslag liggende doelen;*
- 2. de begeleidingscommissie Accountant op te dragen een concreet onderzoeksvoorstel voor te bereiden en zo spoedig mogelijk ter besluitvorming voor te leggen aan de staten,*

en gaan over tot de orde van de dag.

De VOORZITTER: Deze motie maakt vanaf nu deel uit van de beraadslagingen.

Ik maak even van deze gelegenheid gebruik om te melden dat wij vanaf nu met een nieuw systeem werken. Vroeger werd bij de lettering geen onderscheid gemaakt tussen moties en amendementen, maar vanaf heden zullen moties worden aangeduid met de letter M met een cijfer erachter en amendementen met de letter A met een cijfer erachter. De nu ingediende motie wordt daarom M1.

De heer HARLEMAN: In hoeverre past het binnen het takenpakket van de commissiebegeleiding accountant om dit soort dingen te doen?

De heer HUIZING: Ik heb de begeleidingscommissie gezien als een auditcommissie en ik heb onderzocht wat zoal de taken van een auditcommissie zijn. Een van die taken heeft betrekking op het verschaffen van financiële informatie. Daarom vind ik het onderwerp reserves en voorzieningen prima aansluiten bij de taken van de begeleidingscommissie. Dat is de reden om het op deze manier te doen. Ik ga de volgende motie indienen.

Provinciale staten van Drenthe, in vergadering bijeen op 9 november 2005,

overwegende:

- dat tijdens de algemene politieke beschouwingen in de Tweede Kamer der Staten-Generaal Kamerbreed een door CDA, VVD en D66 ingediende motie is aangenomen, waarvan de strekking onder meer is dat € 50,-- per geboren kind aan gemeenten uitbetaald kan worden, te besteden aan preventief jeugdbeleid;
- dat het daarmee gemoeide bedrag ad € 10 miljoen wordt gedekt uit een verlaging van het Provinciefonds;
- dat met het aanvaarden van deze motie de indruk wordt gewekt dat de evaluatie van de nog slechts 9 maanden van kracht zijnde Wet op de jeugdzorg nu reeds is ingezet;
- dat met betreffende motie reeds op voorhand een negatieve kwalificatie in de richting van de provincies als regievoerders in de jeugdzorg is afgegeven;
- dat PS van Flevoland reeds als reactie op 6 oktober 2005 een motie hebben aangenomen en de andere provincies om ondersteuning hebben gevraagd;

spreken uit:

- dat de provincies door invoering van de Wet op de jeugdzorg per 1 januari 2005, een allesbehalve adequaat geregeld beleidsterrein hebben opgedragen gekregen;
- dat de provincies een faire kans verdienen om hun recentelijk toegekende regierol waar te maken;
- dat binnen de huidige taakstelling in nauw overleg met de gemeenten ook voldoende aandacht wordt gegeven aan preventief jeugdbeleid;
- dat de sector jeugdzorg op dit moment ook niet gebaat is bij een structuurdiscussie;
- dat deze ingreep van de rijksoverheid overigens ook geen recht doet aan de consistentie van ingezet beleid;

dragen het college op:

- de inhoud van deze motie kenbaar te maken bij de voorzitter van de Tweede Kamer en tevens bij alle Tweede Kamerfracties;
- de provinciale staten van de overige provincies te benaderen met het verzoek deze motie te ondersteunen;

en gaan over tot de orde van de dag.

De VOORZITTER: Ook deze motie kan bij de beraadslaging worden betrokken.

Mevrouw MULDER: Mijnheer de voorzitter. Graag wil ik vandaag de volgende onderwerpen bespreken:

- het proces rond de begroting;
- de vertaling van de Voorjaarsnota in de begroting;
- de te verwachten overhevelingen;
- de apparaatskosten;
- de plannen rondom de huisvesting;
- de problematiek die wij via de pilot-Westerveld hebben leren kennen;
- afgesproken is dat er bij deze begrotingsbehandeling ruimte zou zijn om te spreken over de reserves en de voorzieningen;
- de Tussenrapportage;
- hoe nu verder met de begroting.

Allereerst het proces.

In de statencommissies hebben de statenfracties uitgebreid gesproken over het proces rond de begroting. In de BFE-vergadering heeft het CDA gepleit voor het eerder ontvangen van de begrotingsstukken en wij zijn dan ook blij met de toezegging van gedeputeerde Swierstra dat wij deze stukken eerder zullen ontvangen. Toen wij net voor deze vergadering het hele proces nog eens bespraken, bleek ons dat ook het Presidium inmiddels over dit onderwerp heeft gesproken en dat er een voorstel van mevrouw Rozema ligt met betrekking tot dit proces. Wij zien dat voorstel graag tegemoet, maar wij denken dat in grote lijnen daarin staat wat de staten in de commissievergaderingen naar voren hebben gebracht. Wij zijn er in ieder geval ontzettend blij mee dat dit punt zo voortvarend is opgepakt.

Vervolgens de vertaling van de Voorjaarsnota in deze begroting.

Bij de behandeling van de Voorjaarsnota heeft onze fractie aandacht gevraagd voor de aansluiting tussen onderwijs en bedrijfsleven. Een goede aansluiting tussen beide achten wij van groot belang voor onze economie. Wij wilden graag dat de goede projecten en ideeën in onze provincie door gedeputeerde staten (GS) zouden worden geïnventariseerd en zo mogelijk met hulp van de provincie zouden worden uitgevoerd. Ook wilden wij graag dat het college zou kijken naar goede voorbeelden in andere provincies om die vervolgens ook in het mooie Drenthe toe te passen.

Wij hebben nu vernomen dat het college die handschoen gaat oppakken. Op 14 december gaat het met de betrokken partijen uit de regio hierover in gesprek. Wij zijn heel erg blij dat dit door onze fractie bepleite initiatief wordt genomen, maar begrijpen nu niet goed waarom er bij de bespreking van de Voorjaarsnota zo moeilijk over werd gedaan. Wij hebben dat tenminste zo ervaren.

Een ander belangrijk punt uit onze algemene beschouwingen was de "erende" rol ten aanzien van activiteiten op het gebied van sport en gezondheid. Wij hebben inmiddels allemaal via de radio kunnen horen dat *SportDrenthe* mede op ons initiatief het project Schoolschaatsen heeft opgepakt. Wij zijn daar ontzettend blij mee.

Een ander CDA-initiatief, het schoolgruiten-project, wordt momenteel door de GGD opgepakt. Ook daar zijn wij erg blij mee. Wij hopen dan ook dat GS, mochten zij voorstellen voorgelegd krijgen, zij die voorstellen een warme douche geven.

Het volgende punt: overhevelingen. Tijdens de behandeling van de Voorjaarsnota en de Jaarrekening 2004 is uitgebreid gesproken over de overhevelingen. Uit het antwoord van de gedeputeerde, zoals opgenomen in het verslag van de commissievergadering BFE blijkt, dat hij dit jaar opnieuw een groot aantal overhevelingen verwacht. Dat is, volgens de gedeputeerde, ook helemaal niet erg, want de gelden zullen binnen deze collegeperiode nog wel aan de gestelde doelen worden uitgegeven.

Voorzitter. Dat klinkt allemaal heel mooi en ook waarschijnlijk, maar stel nou dat het niet lukt. Wanneer komen wij daar dan achter? Daar komen wij dan pas achter in 2008 bij de behandeling van de Jaarstukken 2007. Maar dan zijn wij niet meer in de gelegenheid om het huidige college daarover een compliment te geven of het daar eventueel op aan te spreken. Wij vinden het heel belangrijk dat duidelijk wordt wanneer deze problematiek kan worden bekeken, wanneer wij kunnen vaststellen of het goed gaat met de overhevelingen en wanneer wij kunnen vaststellen dat wij onze doelen bereiken. Wij vinden het te laat wanneer dit pas kan bij de goedkeuring van de Jaarstukken 2007. Wij krijgen daarom graag duidelijkheid over de overhevelingen. Wij zijn dan ook blij met de vraag van de PvdA in de Staten-commissie BFE om een overzicht van die overhevelingen in december. Wij sluiten ons van harte bij die vraag aan. Wanneer vloeien gelden uit bepaalde programma's en dergelijke wanneer er sprake is van een voordeel, terug naar de algemene middelen? Wanneer krijgen wij daarover een voorstel? Het CDA is van mening dat als het om grote bedragen gaat, die automatisch terug moeten naar de algemene middelen. Waarom vinden wij dat zo belangrijk? Dat vinden wij belangrijk omdat voorkomen moet worden dat in een bepaalde programmalijn de subdoelen 32 tot en met 45 wel worden gehaald en vanwege een tekort aan geld de tweede doelstelling van een ander programma niet. Wij vinden het ontzettend belangrijk dat wij met elkaar de integrale afweging kunnen blijven maken.

Ik kom op de apparaatskosten.

In de Statencommissie BFE heeft onze fractie een vraag gesteld over de stijging van de apparaatskosten met 11% in drie jaar. Het antwoord van de gedeputeerde luidde: "De stijging van de apparaatskosten met 11% is gewoon een optelsom van de verwachte loonstijgingen krachtens de CAO." De gedeputeer-

de vervolgde zijn antwoord met de opmerking: "Berichten uit Amerika over de inflatie stemmen bepaald niet positief en dus is er niet veel hoop dat het allemaal wel mee zal vallen."

Wij vernemen graag van de gedeputeerde hoe hoog de inflatie in de VS dan wel is, hoe die inflatie doorwerkt in de CAO's en wat die dingen überhaupt met elkaar te maken hebben. Op deze manier kan namelijk elke kostenstijging verklaard worden met een volkomen gratuite verwijzing naar de inflatie in de VS. Wij nemen daar dus geen genoegen mee.

Verder willen wij de gedeputeerde meegeven dat het percentage van de stijging van de apparaatskosten naar beneden toe aan te passen is als een duidelijk signaal dat kosten niet zomaar en zonder meer zullen gaan stijgen. Als basis voor de stijging zou hooguit de gerealiseerde inflatie over de afgelopen drie jaar in Nederland kunnen dienen en die is opgeteld bij lange na geen 11%.

De heer HARLEMAN: In de commissie is er ook op gewezen dat de rijksoverheid in haar Najaarsnotitie uitgaat van een daling van de personeelskosten met 0,5% terwijl het college voor 2006 uitgaat van een stijging met 1%. Dat betekent een verschil van 1,5%. Gaat het CDA daar nog over vallen, of laat die fractie dat passeren?

Mevrouw MULDER: Ik wil eerst het antwoord van de gedeputeerde op de door ons gestelde vragen afwachten.

Voorzitter. Ik ga verder met een opmerking over het huisvestingsplan. De gedeputeerde heeft aangegeven dat in een later stadium nog goedkeuring zal worden gevraagd voor de uitgaven voor de huisvesting. In de Begroting 2006 is een bedrag opgenomen dat puur bedoeld is voor een onderzoek naar de huisvesting. Het CDA wil het college nu alvast meegeven dat een sobere en efficiënte aanpak de provinciale overheid zou sieren.

Vervolgens de pilot-Westerveld. Tijdens de discussie in september over de uitkomsten van de pilot hebben wij aangegeven dat de problematiek waarvan in Westerveld sprake was ook in andere delen van Drenthe voorkomt. Die problematiek moet proactief worden aangepakt en dat die aanpak moet worden ondersteund met kennis vanuit dit huis. Het initiatief dat de Milieufederatie Drenthe samen met de RECRON en andere partijen heeft genomen om samen aan de slag te gaan, steunen wij van harte. Wij merken dat recreatiebedrijven in de knel komen en wij vinden dat als eerste aanzet gelden beschikbaar moeten komen die als middel kunnen dienen om de problematiek los te trekken. Wij willen graag dat de provincie samen met de partners in het gebied maatwerkoplossingen biedt voor de problemen waar de ondernemers mee geconfronteerd worden. Wij denken dat met een soms naar verhouding geringe financiële bijdrage vastgelopen plannen en initiatieven weer vlotgetrokken kunnen worden. Wij realiseren ons dat, willen wij dat heel erg goed doen, er op termijn veel meer geld nodig is, maar wij willen nu graag dat er een eerste aanzet komt. Wij weten ook dat in de volgende vergadering van de Statencommissie Omgevingsbeleid de problematiek Westerveld aan de orde komt. De heer Wijbenga zal er dan namens onze fractie verder op ingaan. Wij zijn in ieder geval van mening dat deze problematiek voor onze provincie dermate belangrijk is dat wij het college graag de mogelijkheid geven het overschot uit de 6e begrotingswijziging 2005 deels hiervoor in te zetten, waarbij wij denken aan een bedrag van €500.000,-. Graag horen wij van de andere fracties hoe zij hierover denken.

Met betrekking tot de reserves en voorzieningen sluit ik mij aan bij de opmerkingen van de heer Huizing. Ook wij hebben ons hogelijk verbaasd dat eigenlijk niet te achterhalen is hoeveel geld er nu eigenlijk in de reserves en voorzieningen nodig is. Dat is te gek voor woorden en daarom zullen wij de door de PvdA hierover ingediende motie steunen.

Het antwoord op onze schriftelijke vraag dat wij de investeringen, die zijn genoemd bij onderdeel 4.3 op pagina 235 in de Begroting 2006 graag willen vergelijken met de investeringen in de Begroting 2005 is, dat de genoemde bedragen niet geheel vergelijkbaar zijn. Daar ging het nu net om. Wij hopen echt dat het bij een volgende begroting wel mogelijk is die bedragen te vergelijken omdat anders nooit duidelijk wordt waar wij nu staan. Wij hopen daarom alsnog op een antwoord op onze vraag.

Het voorstel dat in de Statencommissie BFE is gedaan de halfjaarlijkse rapportage te vervangen door een rapportage na vier en acht maanden vinden wij sympathiek. Die rapportages moeten dan ook een zeker voorspellend vermogen hebben, iets wat de huidige rapportage niet heeft. Wij zouden op basis

van de Tussentijdse rapportage nu eigenlijk al moeten zien hoe wij aan het eind van het jaar uitkomen. Op het moment dat GS noch apparaat in staat zijn daarop ook maar enig zicht te geven, ga ik mij zorgen maken over de planning en control. Ik hoop dat de gedeputeerde deze zorg weg kan nemen. Hoe nu verder? In de Begroting 2007 dienen doelen, subdoelen, indicatoren, nulmetingen en streefwaarden/realisaties duidelijk te zijn opgenomen. Die begroting moet op deze punten perfect zijn. Wij nemen volgend jaar geen genoegen meer met de opmerking dat de provincie streeft naar herkenbare wegen door invoering van essentiële kenmerken, waarbij wordt gewezen op een X-aantal wegen. Zo kan ik het ook wel invullen. Ik hoop dat wij volgend jaar de perfecte begroting krijgen die ook de fractie van de PvdA verwacht.

Wij stellen het college in ieder geval voor om volgend jaar een voorbeeld aan Zuid-Holland te nemen: daar wordt eerst met een concept gewerkt, dat aan de hand van de opmerkingen van de staten kan worden aangepast, waarna de begroting pas officieel in druk verschijnt. Wij stellen het college voor die werkwijze over te nemen.

Ik vat samen. Het proces gaat veranderd worden en daar zijn wij blij mee. Wel zullen wij goed in de gaten houden of het allemaal op de goede manier gaat. Onderwijs, aansluiting op de arbeidsmarkt, sport en gezondheid een warme douche. Overhevelingen, apparaatskosten, huisvesting, problematiek-Westerveld, het zijn allemaal belangrijke punten voor het CDA. Afhankelijk van het antwoord van GS op onze vragen zullen wij ons stemgedrag ten aanzien van de begroting bepalen.

De heer ROELES: Komt mevrouw Mulder ook met een motie of een onderbouwing van haar suggestie met betrekking tot het bedrag van € 500.000,-- uit het overschot van de 6e begrotingswijziging, welk bedrag zij nu wel heel sinterklaasachtig in ons midden legt?

Mevrouw MULDER: Het gaat om een statenstuk dat in de volgende vergadering van de Statencommissie BFE aan de orde komt. Ik heb het nu alvast in het midden willen leggen, omdat wij werkgelegenheid en toerisme dusdanig belangrijk vinden dat wij willen dat daarvoor wat wordt gedaan. Het moet niet blijven bij de opmerking dat ernaar gekeken is en dat de gemeenten gefaciliteerd zullen worden. Uit de 6e begrotingswijziging wordt heel duidelijk dat het bedrag van € 500.000,-- over is. Dat bedrag kan de provincie gewoon op de bankrekening laten staan, maar zij kan het ook inzetten voor iets wat heel erg noodzakelijk is en daar kies ik voor. Als de heer Roeles dat sinterklazen noemt, vind ik dat prima.

Waarom kies ik er niet voor het hele bedrag dat over is, zo'n € 640.000,--, beschikbaar te stellen? Misschien heeft de ene gemeente er minder last van dan de andere, maar in mijn voorstel komt er voor iedere gemeente zo'n € 40.000,-- beschikbaar.

Wij vinden de problematiek dusdanig belangrijk dat er naar onze mening direct mee aan de slag moet worden gegaan en dat niet kan worden gewacht tot de Voorjaarsnota 2006.

De heer HUIZING: Mevrouw Mulder zei dat er bij de overhevelingen sprake moet zijn van een integrale afweging. Dat spreekt mij zeer aan. Maar nu het om die vijf ton gaat, een bedrag dat de heer Roeles een sinterklaasverpakking heeft gegeven, hoe zit het dan nu met die integrale afweging?

Mevrouw MULDER: Op dit moment stellen wij de begroting vast en dat doen wij op basis van een integrale afweging. De 6e begrotingswijziging willen wij bij deze begrotingsbehandeling betrekken, dat hebben wij van tevoren ook aangekondigd. Wij stellen voor dit bedrag in de pot voor het landelijk gebied te stoppen, want waar toerisme zit, zit een landbouwer en waar een landbouwbedrijf zit, zit misschien ook nog wel een ander bedrijf en daarom is het nodig een integrale afweging te maken. Daarom vind ik het van belang er op dit moment extra aandacht voor te vragen.

De heer HUIZING: Maar in dit geval bedoelt mevrouw Mulder dus gewoon een integrale afweging binnen de pilot-Westerveld?

Mevrouw MULDER: Nee, de integraliteit zit 'm erin, dat wij dit punt bij deze begrotingsbehandeling betrekken. Volgend jaar worden alle potten samengevoegd en dan vindt de afweging plaats waar het geld heengaat. Binnen die integrale afweging willen wij extra aandacht voor het toerisme.

De heer ROELES: Mijnheer de voorzitter. Bij de door mij gevraagde spreektijd is de tijd voor de wandeling van mijn plaats naar dit spreekgestoelte in begrepen. Nu zijn er natuurlijk velen die zeggen dat bewegen gezond is, en dat is het ook en ik hoor dat ook regelmatig, maar het is misschien wel verstandig om in de plannen voor de huisvesting rekening te houden met enige sluiptwegen.

Voorzitter. De fractie van de VVD is van mening dat de Begroting 2006 en de daarbij behorende programmabegroting zeker gebaseerd zijn op het Collegeprogramma 2003-2007, het Collegeprogramma dat nadrukkelijk door de VVD is onderschreven.

De Voorjaarsnota 2005 die de staten na behandeling hebben vastgesteld, heeft mede de basis gevormd voor de voorliggende begroting. Wij hebben de Voorjaarsnota dan ook gezien als hét belangrijke stuk, waarbij algemene beschouwingen moesten worden gehouden.

De financiële positie van onze provincie is volgens mijn fractie goed te noemen. De manier waarop met de beschikbaar gestelde middelen wordt omgegaan, geeft niet alleen vertrouwen, ook zijn de effecten groot. Ik denk daarbij aan bijvoorbeeld de uitvoering en verbeteringen van ons wegennet en aan de duidelijkheid die is ontstaan door de nieuwe Algemene subsidieverordening en de nota's Mensen in het Middelpunt en de Cultuurnota De kunst van het combineren. Er zijn nog veel meer voorbeelden. De conclusie mag dan ook zeker zijn dat onze fractie het voorliggende statenstuk steunt.

Toch heb ik nog wel enige opmerkingen.

In de Begroting 2006 is door de politiek verantwoordelijken per onderdeel duidelijk de missie aangegeven, de missie die is afgeleid van het Collegeprogramma. Naast deze missie worden de doelen, de subdoelen en de indicatoren genoemd om aan te geven hoe een en ander bereikt zal worden. Echter, regelmatig ontbreken de nulmeting en de streefwaarden/realisaties en dat zijn nou eigenlijk net de handvatten aan de hand waarvan de controle en eventuele afrekening kunnen plaatsvinden. Als voorbeeld van het ontbreken van deze streefwaarden noem ik het programma Ruimtelijke ordening. Een voorbeeld waarin de waarden wel duidelijk zijn aangegeven is het programma Parel van Drenthe. Natuurlijk liggen hier de Contourennota Mensen in het Middelpunt en de Cultuurnota De kunst van het combineren aan ten grondslag. Daaruit blijkt dat duidelijke beleidsnota's van essentieel belang zijn. Wij gaan er dan ook vanuit dat in de komende jaren de zo-even genoemde omissies in de begroting tot het verleden gaan behoren.

Voorzitter. Ik wil verder verwijzen naar de opmerkingen die door mijn fractiegenoten zijn gemaakt in de diverse commissievergaderingen. Onze fractie heeft geen technische vragen gesteld, die het karakter dragen van werkzaamheden die de accountant vervult.

Voorzitter. Mijn fractie heeft vertrouwen in de prudente manier waarop het college met de beschikbare middelen omgaat, middelen, die door de staten beschikbaar zijn gesteld en voor het uitgeven waarvan de kaders zijn aangegeven.

De Tussentijdse rapportage kan en moet bijdragen aan een nog grotere transparantie bij de uitvoering. Met het college zijn wij van mening dat een dergelijke rapportage eerder in ons bezit zou moeten zijn. Overigens geeft de financiële verantwoording een duidelijk beeld van de realisatie. Natuurlijk zijn wij benieuwd naar de realisatie van de programma's die halverwege 2005 nog niet ver zijn. Ik denk daarbij aan Toerisme en recreatie en de Jeugdzorg.

Mijnheer de voorzitter. Mijn fractie kan zich wel vinden in de toelichting op het Meerjarenoverzicht reserves en voorzieningen, alhoewel zij zich in die zin wel in de opmerkingen van de PvdA zoals verwoord in motie M1 kan vinden, dat duidelijkheid voor eenieder altijd heel erg belangrijk is. In het onderdeel "besluiten" van die motie is echter sprake van "een accountant", terwijl daar naar onze mening - en ik hoop dat de PvdA die mening deelt - moet staan "onze accountant". Verder lijkt het mijn fractie van essentieel belang om de volgorde van de onderdelen onder het hoofdje "besluiten" te wijzigen. Het is beter eerst de begeleidingscommissie-accountant op te dragen een concreet onderzoeksvoorstel voor te bereiden en dat zo spoedig mogelijk ter besluitvorming voor te leggen, maar daaruit zou de opdracht aan de accountant voort kunnen vloeien om een nader onderzoek in te stellen en antwoorden te krijgen die nu

nog niet helemaal konden worden gekregen. Ik wil de fractie van de PvdA deze wijziging van de motie nadrukkelijk in overweging geven.

De heer HUIZING: Met de door de heer Roeles voorgestelde omzetting heb ik op zich geen probleem, maar wat vindt hij van de door ons gekozen formulering van "een accountant" waarmee wij de begeleidingscommissie recht willen doen. De begeleidingscommissie bestaat uit in elk geval vier statenleden en zij kunnen dus de mening van de staten naar voren brengen. De begeleidingscommissie heeft de vrijheid aan de staten voor te leggen welke accountant het onderzoek moet doen en wat de financiële aspecten hiervan zijn. De motie beoogt de begeleidingscommissie die ruimte te geven.

De heer ROELES: Dat de heer Huizing de begeleidingscommissie die ruimte wil geven, is prima, maar wanneer de begeleidingscommissie komt met een advies waaruit duidelijk blijkt dat een accountant er eens naar zou moeten kijken dan moet dat toch wel ónze accountant zijn, want het lijkt mij heel moeilijk om een andere accountant dan de huisaccountant die opdracht te geven.

De heer HUIZING: Dat principiële bezwaar kan ik mij ook wel voorstellen. Wij zullen dit punt in overweging nemen.

De heer ROELES: De brief waarin de schriftelijke vragen over de Begroting 2006 worden beantwoord, heeft de fractie van de VVD tot het standpunt gebracht dat het Presidium nog maar eens moet proberen tot een voor velen werkbaar model te komen.

Mijnheer de voorzitter. Men meent soms te moeten opmerken dat de opstelling van de fractie van de VVD niet volledig voldoet aan het toverwoord dualisme en dat zij als gevolg daarvan de daden van het college niet op de voet volgt. Dat doen wij zeker wel, maar binnen de gestelde kaders. Toch blijven wij kritisch ten opzichte van zaken die in onze provincie spelen. Ik denk daarbij vooral aan economische zaken, waaronder recreatie, toerisme, ontwikkeling van de werkgelegenheid, IT-atelier, cultuur en welzijn en zeker ook aan het omgevingsbeleid.

Het is, nogmaals, misschien niet erg dual, maar onze fractie is van mening dat dualisme niet mag leiden tot een duel, maar, zeker ook in het belang van de Drentse burger, een duet moet zijn. Om aan die gedachte vorm te geven, wil ik graag met uw toestemming, mijnheer de voorzitter, mevrouw Pannekoek verder het woord laten doen.

Mevrouw MULDER: Is het een principiële punt voor de heer Roeles dat het dualisme nooit mag leiden tot een duel, dus ook niet wanneer een gedeputeerde van de VVD iets doet, wat volgens de fractie van de VVD echt niet kan?

De heer ROELES: Ik vind die vraag een beetje flauw. Mijn opmerking moet gezien worden in de context van "dualisme, dual, duel, duet" en dan hoop ik dat mevrouw Mulder de beeldspraak begrijpt. Wanneer gedeputeerden van welke partij dan ook zodanig falen dat zij naar onze mening niet langer mogen besturen dan zal de fractie van de VVD haar tanden zeker laten zien.

Mevrouw PANNEKOEK: Mijnheer de voorzitter. In het kader van deze begrotingsbehandeling wil ik spreken over armoede en sociale uitsluiting. Dit onderwerp is in de commissie al een paar maal aan de orde geweest, er zijn toen initiatieven aangekondigd en ik wil nu graag laten weten hoe de VVD daarover denkt.

Er zijn twee rapporten verschenen, namelijk het rapport-Simons "De nieuwe perspectieven voor provinciaal sociaal beleid" en een rapport met de goede voorbeelden. In die rapporten wordt ervoor gekozen de armoede te zetten in het breder kader van sociale uitsluiting. Dat is ook de lijn die mijn fractie kiest, want het gaat om mensen die tussen de wal en het schip vallen.

In het rapport van het IPO worden de provincie opgewekt een sterkere positie in dat beleidsveld in te nemen en daarvoor ook verantwoordelijkheid te nemen. De provincie heeft daar ook de nodige instrumenten voor. Wij hebben steunfuncties die wij kunnen aansturen, wij hebben een regierol, wij kunnen de

gemeenten om de tafel krijgen en dan nagaan welke ondersteuning nodig is en waar provincie en gemeenten gezamenlijk een meerwaarde kunnen bereiken met deze gebiedsgerichte aanpak van het beleid. Bovendien heeft de provincie de mogelijkheid een integrale afweging te maken tussen verschillende beleidsvelden, waardoor zij de mogelijkheid heeft een bepaald veld extra te stipuleren.

In dit verband lijkt mij de volgende lijn voor de provincie een goede.

Het college voert programmalijnen uit en laten wij nu eerst eens inventariseren wat de provincie doet. Ik weet dat STAMM al een quick scan uitvoert en daaruit zal blijken hoeveel de provincie al doet.

Daarna kunnen wij met elkaar in discussie gaan over wat nu de provinciale rol is, hoe wij die vorm willen geven en op welke knelpunten meer en gericht beleid moet worden gevoerd.

Vervolgens vragen wij GS met voorstellen te komen om binnen de programmalijnen een extra impuls te geven aan beleid dat sociale uitsluiting moet voorkomen. Daarmee gaan wij niet op de stoel zitten van het Rijk en ook niet op de stoel van de gemeenten, maar daarmee werken wij aan de versterking van de positie van de mensen die het zonder vorm van ondersteuning niet redden. Dan werken wij gezamenlijk aan sociaal evenwicht in de lijn van dit Bestuursakkoord.

GroenLinks zal namens alle fracties een motie van deze strekking indienen.

De heer HARLEMAN: Mijnheer de voorzitter. Iedereen kent wel het sprookje "De nieuwe kleren van de keizer". Die man loopt prachtig te paraderen en iedereen roept: "Wat prachtig, wat geweldig," en dan is er een klein jongetje dat zegt: "Maar die mijnheer heeft helemaal niets aan!" Wat een irritant betwetertje, zo'n jongetje!

Voorzitter. Soms voel ik mij wel eens dat jongetje, als ik hier weer roep dat wat wij hier doen niet zoveel om het lijf heeft en dat het college zich wel iets van de gemaakte afspraken mag aantrekken. Ook nu weer.

De begroting sluit goed aan bij de Voorjaarsnota, ziet er helder en overzichtelijk uit. De gedeputeerde is er weer en hij doet het ook nog heel erg goed. En bovendien is er nog twee jaar lang geld zat. En dan weer dat irritante vingertje van GroenLinks. Afspraken worden niet nagekomen, over twee jaar ontstaan er problemen.

Gelukkig hebben wij een cursus begroting lezen gehad en ik kan nu zeggen dat ik er verstand van heb. Dat moest ik overigens ook van mijn fractie zeggen.

Mijnheer de voorzitter. Ik had even de illusie dat de opvatting die GroenLinks bij de bespreking van de Voorjaarsnota etaleerde niet helemaal wereldvreemd was, maar goed, daar komen wij misschien nog wel eens op terug.

In de Statencommissie BFE hebben wij de volgende onderwerpen aan de orde gesteld.

- Er is over het eerste halfjaar van 2005 een tekort van €3 miljoen. Ik heb het college gevraagd wat er gedaan gaat worden. Ik heb nu goed begrepen wat het antwoord van het college was. Het college zegt dat het tekort van €3 miljoen eigenlijk een meevaller is van €281.000,--. Wij zullen zien.
- Een deskundige heeft uitgezocht hoe groot ons weerstandsvermogen eigenlijk is. Hij zegt dat €25 miljoen genoeg zou zijn, maar wij komen nu niet verder dan €22,7 miljoen. Dat vindt hij acceptabel. Het college plust dit bedrag op tot €25 miljoen, maar geeft daar eigenlijk niet veel argumenten bij. Daarom is mijn vraag waarom dan een deskundige is ingehuurd als het college het zelf toch beter weet. Dat is dan toch zonde van het geld?
- Het college beëindigt de storting in de Reserve flexibel beleid al in 2006 en niet in 2008, zoals in de Voorjaarsnota is afgesproken.
- Het college heeft bij de Begroting 2006 geen Onderzoeksplan 2006 ingeleverd. Het college komt hiervoor met het een beetje flauwekul argumenten dat de onderzoeken over 2005 nog niet zijn afgerond en dat er daarom nog geen plan voor 2006 is gemaakt, maar dat argument komt op hetzelfde neer als de opmerking: "Jullie krijgen nog geen Begroting 2006 omdat de jaarrekening 2005 er nog niet is."

- En dan over twee jaar. Dan is het geld op. De gedeputeerde was in de commissievergadering opeens ook wat pessimistischer dan hij normaal is en als de armoede toeslaat in de Drentse politiek en het volgende college de puinhopen van vier jaar Drents paars moet opruimen, dan zal worden gewezen op het regeringsbeleid en op de economische situatie, maar dan zal vrijwel niemand terugdenken aan het feit dat die armoede dit jaar door deze staten en dit college is veroorzaakt.

En daarmee ben ik aangeland bij het hoofdthema van mijn bijdrage: armoede.

Er is veel armoede in de wereld. In het verleden hebben wij op dit punt wel eens iets gedaan. Zo hebben wij een project in Irak gesubsidieerd en hebben wij iets gedaan na de tsunami en nu zijn wij eigenlijk wel geneigd te zeggen dat wij na de ramp in Pakistan ook iets moeten doen. Maar ook GroenLinks weet dat het provinciale geld daarvoor niet bedoeld is en daarom zal ik hiervoor geen voorstel doen.

Wij richten onze pijlen op de armoede in de Drentse samenleving, want die is er, ook in een rijke samenleving als de onze. Het regeringsbeleid veroorzaakt bovendien nieuwe armoede. Als je ziet hoe de rijkere er in het nieuwe zorgstelsel op vooruitgaan en de armen erop achteruit dan moet de conclusie zijn dat dit eigenlijk schandalig is. Het is niet voor niets dat initiatieven als voedselbanken om armen te helpen overal van de grond komen.

Mevrouw Pannekoek zei het al terecht: armoede in Nederland betekent vooral dat mensen niet volwaardig kunnen meedraaien en participeren in de maatschappij en dat armoede dus sociale uitsluiting betekent.

Wat gebeurt er op dit moment in Drenthe? Er komt een quick scan van STAMM. Die quick scan, waarom het college naar aanleiding van vragen van GroenLinks heeft gevraagd, zal in januari gereed zijn. De PvdA-fractie heeft een persbericht uitgegeven over de voedselbanken, de provincie Noord-Brabant heeft een armoededossier gemaakt, de provincie Groningen heeft in april 2004 de nota-Armoedebeleid gemaakt en de provincie Utrecht heeft een doetank-armoede ingesteld, vooral gericht op jongeren tussen de 0 en 25 jaar.

Voorzitter. Op dit moment willen wij geen initiatiefvoorstel indienen, maar ons beperken tot een motie. Wij kunnen ons voorstellen dat er een werkconferentie over armoede wordt georganiseerd met als doel het samenstellen van een armoededossier voor PS, opdat er voorstellen tot armoedebestrijding kunnen worden gedaan. Armoede moet weer op de kaart worden gezet en uitsluiting moet worden voorkomen. Is er dan armoede in Drenthe? Ja. Uit cijfers van het CBS blijkt dat in 2001 32.000 personen een inkomen hadden tot 105% van het sociaal minimum en dat dit aantal in 2003 was gestegen tot 41.000. Dat is een stijging met 28%. In 2001 waren er 46.000 personen met een inkomen tot 105% van de lage inkomensgrens, wat iets anders is dan het sociaal minimum, welk aantal in 2003 was gestegen tot 52.000, een stijging met 13% en dat in twee jaar.

De provincie is volgens de Welzijnswet verantwoordelijk voor de inzet van steunfuncties die een ondersteunende rol richting gemeenten, instellingen en zelforganisaties hebben, ook op het terrein van de armoede. Ik het kader van het sociaal beleid kan de provincie projecten en activiteiten subsidiëren die betrekking hebben op het bevorderen van participatie en stimulering van sociale cohesie en het voorkomen van sociale uitsluiting. De thema's waarbinnen projecten gesubsidieerd worden zijn onder andere sport, multiculturele samenleving, vrijwilligers en opvoedingsondersteuning. Verder zijn er nog mogelijkheden voor aanvullend provinciaal beleid. Wel moet er dan duidelijkheid zijn over de procedures, voorwaarden en verantwoordelijkheden voor een dergelijke werkconferentie, naast concrete activiteiten. En partners met wie wij dit alles samen op poten kunnen zetten zijn er genoeg te vinden in onze provincie.

Bij de programmaliijn Participatie wordt als missie genoemd dat het belangrijk is dat iedere inwoner van Drenthe, ongeacht zijn of haar leeftijd, sekse of handicap, etnisch culturele achtergrond of sociale klasse, optimaal kan meedoen aan de samenleving. Of het nu gaat om netwerken, verenigingen, organisaties of werk en buurt, meedoen heeft een waarde op zich. Het kan ervoor zorgen dat mensen een gezond, aantrekkelijk en plezieriger leven leiden en niet in een isolement verkeren, of daarin terechtkomen. Op deze manier draagt meedoen bij tot een verrijking van het leven. Maar meedoen betekent in onze visie ook dat mensen een stem moeten hebben in de totstandkoming van ons beleid.

Voorzitter. Ik wil dan nu de motie indienen, die is medeondertekend door de fracties van PvdA, VVD, ChristenUnie, D66, Drents Belang, OPD en Fractie de Jong. Het CDA heeft laten weten de motie te zullen steunen.

M3

Provinciale staten van Drenthe, in vergadering bijeen op 9 november 2005,

overwegende dat:

- *de IPO-rapporten "Nieuwe perspectieven voor provinciaal sociaal beleid" en "de sociale resultaten door provinciaal beleid 2004" aangeven dat de provincie een actieve rol kan spelen bij de aanpak van maatschappelijke problemen, samen met andere partners via een gebiedsgerichte aanpak;*
- *in de IPO rapporten de armoede problematiek in het brede kader wordt gezet van sociale uitsluiting en "niet kunnen meedoen";*
- *de provinciale rol vooral beschreven wordt als voorwaardenscheppend en regisserend;*
- *de provincie als middenbestuur bij uitstek in de positie is om als voortrekker op te treden bij de integrale gebiedsgerichte aanpak;*
- *de provincie via de steunfuncties een ondersteunende rol richting gemeenten, instellingen en zelforganisaties vervult;*

spreken als hun mening uit:

dat er een inventarisatie zal worden gemaakt van wat de provincie al doet op het terrein van armoede en sociale uitsluiting (onder andere via de steunfuncties en de programmalijnen) Dat er aan de hand van die inventarisatie in provinciale staten met alle betrokken een discussie zal worden gevoerd in een nader te bepalen vorm en samenstelling over:

1. *wat is de provinciale rol;*
2. *wat zijn de grootste knelpunten;*
3. *moet gericht beleid worden ingezet;*

en dringen er bij GS op aan:

de gevraagde inventarisatie te laten uitvoeren, naast de quick scan van het Stamm CMO en aan de hand van de uitkomsten van de gevoerde discussie met een aantal varianten te komen op basis waarvan PS een keuze kunnen maken voor een gericht pakket van maatregelen en acties;

en gaan over tot de orde van de dag.

De VOORZITTER: Ik stel vast dat de motie deel kan uitmaken van de beraadslagingen.

De heer BAAS: Wij hebben de motie ondertekend en wij zullen er ook wel mee instemmen, maar eigenlijk doen wij dat een beetje met het gevoel dat deze motie beter is dan niets.

De heer Harleman is zijn betoog begonnen met te verwijzen naar een sprookje. Ik heb ook een sprookje. Een scheepsarts moest een matroos opereren aan diens blindedarm, maar ging alles zo uitgebreid voorbereiden en uitleggen aan de andere matrozen, dat de patiënt al voor de operatie overleed. Mijn vraag aan de Harleman is waarom er zoveel mitsen en maren in de motie staan en waarom er eerst zoveel geïnventariseerd moet worden, terwijl sommige Drentse burgers het water nu al een de lippen staat.

De heer HARLEMAN: Het is lastig die vraag te beantwoorden, want eigenlijk ben ik het wel met de heer Baas eens.

GroenLinks wil op zich ook veel meer dan in de motie staat, maar in de politiek moet nu eenmaal met anderen onderhandeld worden. De voorliggende motie is voor ons en hopelijk ook de ChristenUnie een

aanvaardbaar resultaat. Maar dit alles neemt niet weg dat wij in de toekomst stappen zullen ondernemen om veel meer te bereiken. Wij hopen dan ook dat wij samen met de ChristenUnie nog eens de meerderheid in de staten krijgen, want dan kunnen wij dit allemaal regelen.

De heer BAAS: Dat hoop ik met de heer Harleman.

De heer HARLEMAN: Mijnheer de voorzitter. Ik wil tot slot nog meedelen, dat wij de door de fractie van de PvdA ingediende motie over de jeugdzorg zullen steunen.

De heer BAAS: Mijnheer de voorzitter. Vandaag is de Begroting 2006 onderwerp van gesprek in deze staten. Wat mijn fractie betreft behoeven wij aan die begroting inhoudelijk niet zoveel woorden meer vuil te maken. Het college is nu even voorbij halverwege de rit, de inzet is duidelijk, de staten hebben bij de behandeling van de Voorjaarsnota inhoudelijk hun fiat gegeven aan de collegevoornemens, hier en daar aangevuld met eigen wensen. Ook mijn fractie is hiermee akkoord gegaan, dus wat de Begroting 2006 betreft: onze instemming daarmee.

Toch willen wij nog wel een paar kanttekeningen bij die begroting plaatsen.

De begroting laat niet alleen het beeld over 2006 zien, maar ook - zij het uiteraard met mitsen en maren - het beeld over de jaren daarna, ook over de jaren die liggen na deze statenperiode, dus de jaren met een ander college. Het is goed dat wij dat doorkijkje hebben, want de cijfers over 2007 en later nopen toch wel tot terughoudendheid, zeker ook in relatie tot het weerstandsvermogen. Nu ziet dat er bevredigend uit, maar de marge naar het minimaal toelaatbare niveau is niet zo groot. Wij mogen ook het toekomstige college niet opzadelen met de nadelige gevolgen van een ambitieus collegeprogramma dat moet worden uitgevoerd in economisch mindere tijden. Helemaal duidelijk is alles niet, dus ik maak deze opmerking ook onder voorbehoud en ik hoor graag de visie van het college hierop. Ik verwijs in dit verband ook even naar de motie van de PvdA over de reserves en voorzieningen - ook zo'n punt van onzekerheid voor de toekomst - een motie die onze instemming zal krijgen. Voor alles geldt voor mijn fractie als het om de toekomst gaat, dat weliswaar de mensen hun weg uitstippelen, maar dat het God is die de richting bepaalt.

Mijn tweede opmerking betreft het format van de begroting. Mijn fractie constateert dat er weliswaar vorderingen zijn gemaakt in het controlproof maken van de begroting voor de staten, maar dat er ook nog een lange weg te gaan is. Veel programma's - en wij vinden het een beetje merkwaardig dat het juist de programma's zijn, waarbij het technisch gezien wat ons betreft het gemakkelijkst zou kunnen - zijn nog niet of nauwelijks controlproof in het realiseren van bijvoorbeeld concrete doelstellingen en kerngetallen aan de hand waarvan wij kunnen verifiëren. Er is onvoldoende inzicht, tenzij een statenlid thuis een enorm archief heeft aangelegd van de onderliggende gegevens. Ook kan uit de cijferbrij maar moeizaam of helemaal niet worden opgemaakt of veranderingen technisch zijn of voortvloeien uit beleidsaanpassingen en -veranderingen. Zo gaat mijn fractie er bijvoorbeeld met betrekking tot de apparaatskosten in goed vertrouwen vanuit dat de hier en daar grote en niet verifieerbare verschuivingen technisch van aard zijn. En ook blijft het moeilijk grip te krijgen op en inzicht te krijgen in de reserves. Mijn fractie gaat er niet vanuit dat het college de cijfers gebruikt om het de staten moeilijk te maken, maar als wij onszelf als staten serieus willen nemen, zijn controlebaarheid en verifieerbaarheid een must. Wij vragen daarom ook nadrukkelijk van het college dat het alles op alles zet om voor het einde van deze statenperiode dit alles in orde te hebben.

Mijn fractie is ook een groot voorstander van het veel meer dan tot nu toe inschakelen van moderne media bij het begrotingsproces, al was het alleen maar omdat statenleden zich dan het zoeken van allerlei papieren documenten kunnen besparen; en als het om de moderne media gaat, is er nog veel meer mogelijk.

Kortom, het proces van het meer transparant en inzichtelijk maken van de begroting en uiteraard ook de jaarrekening, moet wat ons betreft met kracht worden voortgezet. Misschien mag het nog wel een tandje meer. Wij wensen het college en het apparaat daarbij veel wijsheid toe.

Voorzitter. Er zijn enkele moties ingediend, waarover wij straks moeten stemmen. De inhoud van die moties is voor ons niet echt aanleiding voor een discussie, wij onderschrijven ze. Maar naar aanleiding

van de zojuist door de heer Harleman ingediende motie wil ik toch nog wel even de volgende opmerking maken. In deze staten komen soms naar aanleiding van de actualiteit via moties zaken aan de orde met niet alleen een rationele maar ook een emotionele lading. Meestal gebeurt dit door toedoen van de fractie van GroenLinks en daar is niets mis mee: ook politici hebben een hart. Zo hebben wij als PS vlot bedragen ter beschikking gesteld voor noodhulp op de Molukken, in Irak en recenter voor hulp aan de slachtoffers van de tsunami. Ook mijn fractie heeft die moties ondersteund. Maar waar blijft, om maar een voorbeeld te noemen, de steun aan de slachtoffers van de aardbeving in Pakistan? En als het om bestrijding van de armoede in de eigen provincie Drenthe gaat, waarom dan zo'n voorzichtige motie, terwijl wij in andere gevallen zo ruimhartig over de brug komen? Nog geen euro's, terwijl er aantoonbaar acute nood is, maar eerst inventariseren en discussiëren.

Voorzitter. Begrijpt de samenleving dit? Hoe leggen wij dit de burger uit, met name de burgers om wie het gaat? Wij vinden dit onbevredigend en wij willen graag samen met de andere fracties nadenken over een manier om met een juiste mix van verstand en gevoel - met een knipoog in de richting van de heer Dohle en zijn weblog - hiermee om te gaan.

De heer WIJBENGA: Met name de opmerking van de heer Baas over steun aan Pakistan kan ik niet helemaal plaatsen. Heb ik goed begrepen dat de heer Baas zegt dat hij niet met een voorstel over Pakistan komt omdat GroenLinks er niet over begonnen is? Als hij inderdaad die gevoelens heeft en een politicus met een hart is, zoals hij zegt te zijn, dan kan hij toch zelf ook deze gelegenheid aangrijpen om met een voorstel te komen?

De heer BAAS: Voorzitter. Wij zouden in principe ook geen motie over de gevolgen van de tsunami of over de Molukken hebben ingediend. Maar als dergelijke moties worden ingediend, wie is de fractie van de ChristenUnie, met haar achtergrond dan om "neen" tegen die moties te zeggen? Maar eigenlijk willen wij een principiële discussie over de vraag of het juist is om dit soort van moties überhaupt in te dienen. Er is nu sprake van een groot stuk onevenwichtigheid. Volgende week vindt er ergens op deze aardbol weer een catastrofe van grote omvang plaats en hoe gaan wij daar dan mee om? Ik vind het vaak een beetje gelegenheidspolitiek. Uiteraard gaat het mij niet om de steunverlening op zich, maar ik vraag mij af of wij het op deze manier moeten doen. Ik wil erover nadenken - ik ben er zelf nog niet uit - of het in de toekomst zo kan dat het element van het incident eruit wordt gehaald.

De heer WIJBENGA: Betekent dit dat er een moment komt waarop wij kennis mogen nemen van de vruchten van dit denken en daarover ook met elkaar van gedachten kunnen wisselen?

De heer BAAS: Ik heb de staten gevraagd met mij mee te denken. Ik wil er graag over nadenken, want het is een probleem dat mij al langer bezighoudt, maar waarvoor ik tot nu toe het ei van Columbus nog niet heb ontdekt.

De heer SLUITER: In 2002 of 2003 hebben de staten de Nota buitenland vastgesteld. In die nota staat ook iets over humanitaire hulpverlening en hoe wij daar beleidsmatig mee omgaan. Vindt de heer Baas dat die nota op dit punt moet worden herzien, of heeft hij niet voldoende steun aan wat over dit onderwerp in die nota staat?

De heer BAAS: Het geheugen van de heer Sluiter is ongetwijfeld beter dan het mijne, want mij staat niet meer helemaal helder voor de geest wat er in die nota over dit onderwerp staat, maar ik zal die nota er zeker nog eens bij pakken. Ik dank de heer Sluiter voor zijn suggestie.

De VOORZITTER: De staten zullen zich de opmerking van de heer Roeles herinneren dat hij zijn looptijd bij het bepalen van zijn spreektijd had opgeteld en vandaar dat op mijn lijstje 5:35 minuten staat. De heer Sluiter denkt aanzienlijk harder te kunnen lopen, want hij heeft slechts een spreektijd van 2:17 minuten opgegeven.

Ik geef het woord aan de heer Sluiter.

De heer SLUITER: Mijnheer de voorzitter. De fractie van D66 kan bij deze begrotingsbehandeling erg kort zijn. Er bestaat bij ons geen enkele behoefte om uitgebreide beschouwingen te houden over een aantal specifieke beleidsterreinen dat in de begroting is genoemd. Onze fractie is tevreden met de mogelijkheid om in de onderscheiden commissies over verschillende beleidsterreinen met de overige fracties en met GS uitvoerig van gedachten te wisselen.

Ook hebben wij heel bewust de keuze gemaakt geen financiële detailvragen te stellen. Evenmin willen wij beschouwingen houden van meer algemene aard; dat doen we, zoals afgesproken, bij de Voorjaarsnota.

Voorzitter. Wij leiden uit de begroting voorzichtig af, dat de uitvoering van het collegeprogramma over het algemeen goed op koers ligt. Ik zeg "voorzichtig" omdat het ons van belang lijkt om daar bij de algemene beschouwingen in het voorjaar van 2006 eens wat preciezer naar te kijken. Dat zouden wij dan willen doen aan de hand van een document waarin de ambities en plannen zoals die in het Collegeprogramma van 2003 zijn verwoord, worden geëvalueerd. In dat document behoort duidelijk aandacht te zijn voor de vraag of er verschil valt waar te nemen tussen het beleid zoals dat in nota's, statenstukken en dergelijke is afgesproken en wat daar in de praktijk van is terechtgekomen. Aandacht dus voor de vraag of er een gat is tussen beleid en werkelijkheid.

Komend voorjaar heeft dit college nog een jaar te gaan en dan is het goed te kijken welke plannen zijn gerealiseerd en welke in het laatste jaar nog een extra impuls verdienen. Onze concrete vraag is dan ook of GS voornemens zijn om bij de Voorjaarsnota 2006 met een dergelijk overzichtsdokument te komen.

Voorzitter. De manier waarop GS de begroting hebben vormgegeven, heeft in de commissies nogal wat kritiek opgeroepen. Onze fractie deelt die kritiek op hoofdlijnen en heeft zich afgevraagd of het mogelijk zou zijn om met behulp van digitale technieken wat meer maatwerk te leveren: een soort van online beschikbare begroting waarin, al naar gelang de informatiebehoefte, kan worden doorgelinkt naar het gewenste detailniveau. Op die manier kunnen fracties die er behoefte aan hebben een bepaald beleids-terrein tot op het naadje van de kous uit te zoeken, alle informatie bereiken en kunnen fracties, die daaraan minder of geen behoefte hebben, wat aan de oppervlakte blijven.

Voorzitter. Wij stemmen in met de begroting zoals die er nu ligt en zien haar als een financieel raamwerk voor beleid waarover wij in een aantal gevallen de komende maanden nog uitvoeriger en meer inhoudelijk van gedachten zullen wisselen.

Ik heb nog een paar vragen over de ingediende moties.

In het besluit van motie M1 missen wij een indicatie van de hoeveelheid geld die wij voor het onderzoek door een accountant gaan uittrekken en waaruit die uitgave wordt gedekt. Nu wij vandaag toch over de begroting spreken, is het wel handig om bij zo'n motie ook even de financiële onderbouwing in orde te maken. Mijn fractie hoort dit dan ook graag van de heer Huizing.

Als het om de jeugdzorg gaat, gaat geld - het bedrag van € 50,- per geboren kind - van de regievoering naar de uitvoering. Zou dat ook niet de bedoeling van de Tweede Kamer zijn geweest bij het aannemen van die motie? Is het op die manier gezien, zo'n slechte stap voor de doelgroep?

Voorzitter. Na het antwoord van de heer Huizing op deze vragen zal mijn fractie meedelen hoe zij over de moties zal stemmen.

De heer DE HAAS: Mijnheer de voorzitter. Over de opzet van de verschillende programmaonderdelen van de begroting hebben wij in de commissies reeds onze waardering uitgesproken. De onderverdeling in doelen, subdoelen, indicatoren, nulmeting en streefwaarden biedt de mogelijkheid snel inzicht te krijgen in de uitgaven van de provincie. Echter, dit systeem is zeker nog niet perfect zolang niet alle doelstellingen even duidelijk of helemaal niet worden geformuleerd en zolang niet overal indicatoren en streefwaarden worden vermeld. Verschillende sprekers hebben er al op gewezen dat vergelijking van de cijfers met die van de jaren 2004 en 2005 slechts sporadisch mogelijk is.

Ook op andere punten is kritiek op deze begroting mogelijk. Zo hoort een aanbiedingsbrief waarin de belangrijkste punten zijn vermeld, voorin in de begroting te worden opgenomen. De OPD heeft er ook al eerder voor gepleit bij een financieel overzicht per programmaonderdeel aan te geven hoeveel geld wordt uitgegeven aan personeelskosten en de inzet van adviesbureaus. Zo kunnen wij bijvoorbeeld

nergens in de begroting terugvinden wat het Onderzoeksbureau CWZ ons kost, niet onder de betreffende paragraaf noch bij het overzicht van de personeelskosten.

Ook het vier kantjes tellende jaarverslag 2004 van het onderzoeksbureau zelf geeft ons hierin geen enkel inzicht omdat de financiële cijfers daarin ontbreken. Dat geldt trouwens ook voor Enova, waar het zelfs nog niet gelukt is de jaarcijfers over 2004 boven water te krijgen.

Ook over een project als Drents Goed/Streekproducten ontbreekt elke verantwoording, behalve het feit dat het in de Risicoparagraaf is opgenomen. Dit project zou trouwens al afgerond moeten zijn. De vraag is dan ook of dit project nog steeds loopt. Het wordt slechts vermeld op pagina 199 van de Begroting en wij weten niet of het in december 2004 is afgerond, zoals was toegezegd.

Wij zijn van mening dat ook de Europese regelgeving in de begroting zichtbaar gemaakt dient te worden. Hetzelfde geldt voor zogenaamde arbeidsgerelateerde verplichtingen, met name pensioenen en wachtgeld van ex-gedeputeerden.

Ten aanzien van de verklaring van aanmerkelijke verschillen bij het overzicht van baten en lasten in de meerjarenraming willen wij stellen dat deze toelichting vaag en niet altijd duidelijk is. Hetzelfde geldt voor de toelichting bij incidentele baten en lasten.

De toezeggingen van GS om de bezuinigingen op het eigen apparaat te laten oplopen van €60.000,- in 2005 tot €1 miljoen in 2007 is nergens in de begroting inzichtelijk gemaakt. Wij hebben altijd duidelijk gesteld dat als de provincie van anderen verwacht dat bezuinigings- en efficiencymaatregelen worden doorgevoerd, de provincie ook naar zichzelf moet kijken. Moties van de OPD over onderzoek naar efficiency binnen de provinciale organisatie zijn tot nu toe trouwens niet overgenomen.

Er is sprake van vrijvallende middelen van de Regiovisie Assen-Groningen, die toegevoegd zouden moeten worden aan de Reserve investeringen verkeer en vervoer om de reserveproblematiek op te lossen. Het potje van de Regiovisie wordt voor 75% gevoed door belastinggeld van de inwoners van de gemeenten die aan het convenant deelnemen. Wij vragen ons nu af of de andere partners in de Regiovisie eenzelfde handelwijze mogen toepassen en zo ja, wat er dan overblijft van dit potje dat voor het overgrote deel met belastinggeld van de burgers wordt gevuld. Moet de begroting van de provincie Drenthe op een dergelijke manier sluitend worden gemaakt?

Dezelfde vraag stellen wij ons bij het plan van de provincie om tonnen gemeenschapsgeld te vragen van de waterleidingbedrijven om daarmee de kosten van de bodembescherming te betalen.

De Begroting 2006 laat een negatief saldo zien van bijna €2 miljoen en ook in de jaren daarna sluit de begroting, zulks in tegenstelling met het meerjarenoverzicht uit de Begroting 2005, met een negatief saldo. Hoewel er de komende jaren nog een overschot aan financieringsmiddelen wordt verwacht - ruim €18 miljoen - zal er in 2007 sprake zijn van een financieringstekort van bijna €12 miljoen, welk tekort in de jaren daarna snel oploopt tot een dikke €50 miljoen. Dat is geen prettig vooruitzicht, helemaal niet voor een volgend college.

Het rapport over de beoordeling van het weerstandsvermogen van Ernst & Young toont ons dat het weerstandsvermogen van de provincie op dit moment nog goed te noemen is. In de bestemmingsreserves zit op korte termijn zelfs nog een ruimte van €1,6 miljoen, waarmee het negatieve saldo over 2006 voor een deel kan worden opgevangen. Met een financieringstekort van €50 miljoen zal in de toekomst het opvangen van negatieve saldi een hele klus worden.

Voorzitter. Wij hebben in de commissie gesteld de aanbevelingen van de accountant volledig te kunnen onderschrijven. Al in de vorige statenperiode heeft de OPD gepleit voor tussenrapportages. Verder is de OPD een warm voorstander van een geregelde toetsing van nut, noodzaak en toereikendheid van reserves en voorzieningen, mede in het licht van het feit dat diverse financieel deskundigen het nut van het aanleggen van reserves ter discussies te stellen en adviseren de uitgaven in de exploitatie op te nemen.

Sinds de invoering van het dualisme hebben PS een belangrijke taak, niet alleen als kaderstellend maar ook als controlerend orgaan. Op het gebied van controle van de overheidsfinanciën is er de laatste jaren veel veranderd. De accountantscontrole is beperkt tot rechtmatigheidsonderzoek en er is nu een Rekenkamer die op doelmatigheid en doeltreffendheid toetst. GS toetsen jaarlijks een aantal organisatieonderdelen, een toetsing die overigens ook in de accountantscontrole wordt meegenomen. Onze

vraag is dan ook of dit niet dubbelop is. Er is nu ook een Nota misbruik en oneigenlijk gebruik en er is een begeleidingscommissie-accountant.

Het doelmatigheids- en doeltreffendheidsonderzoeksprogramma echter, dat in het kader van artikel 217a van de Provinciewet tegelijk met de Begroting 2006 naar de staten had moeten worden gestuurd, is er niet.

Wanneer wij goedkeuringstoleranties vaststellen dan zal, om te voorkomen dat grote bedragen door de mazen van het net glippen, de controle op de overheidsfinanciën ook moeten werken. Het mag niet zo zijn dat controle en toetsing verworden tot bureaucratische rompslomp waarvan het effect nihil is.

Voorzitter. Ik maak van deze gelegenheid gebruik om mee te delen dat er positieve ontwikkelingen zijn inzake de automatische externe defibrillator (AED)-apparatuur en de verspreiding daarvan. Huisartsen worden ervan voorzien en gemeenten krijgen apparatuur aangeboden. De OPD acht het van groot belang dat de plaatsing van apparatuur gecoördineerd gebeurt. Van belang is de herkenbaarheid en de aanwezigheid van de AED's. Ook de follow-up na gebruik is belangrijk, net zoals het onderhoud. Recente gesprekken hierover met Stichting Regionale Ambulance Voorziening en Hartstichting stemmen ons erg positief. Wij wensen beide instellingen zaterdag bij de open dag in het Wilhelmina Ziekenhuis dan ook heel veel succes.

Wij hopen op een positieve grondhouding van de provincie Drenthe als er een beroep wordt gedaan op een bijdrage inzake duurzame coördinatie. Het lijkt ons goed wanneer Drenthe dezelfde inzet pleegt als Overijssel. En verder blijven wij van mening dat plaatsing van deze apparatuur bij politie en brandweer een must is.

Voorzitter. Ik kom aan het laatste kadertje: de Drenthe Encyclopedie.

Uit hoofde van onze controlerende functie hebben wij nog eens kritisch gekeken naar de gang van zaken rond de Drenthe Encyclopedie. Thans wordt gewerkt aan een digitale versie. Toen in 2001 het voorstel voor de Drenthe Encyclopedie in de staten werd behandeld, wees mevrouw Nieuwenhuizen er al op dat de tijd om een gedegen werkstuk te maken, wel erg kort was. Al iets snel moeten gebeuren, kunnen onvolkomenheden optreden. Dat is op zich niet zo erg, als men maar bereid is tot rectificatie. Wij stellen dat de opdrachtgever verantwoordelijk is voor het eindproduct en wij stellen ook dat indien de redactie niet bereid is tot rectificatie, de opdrachtgever - in onze optiek is en blijft de provincie dat - dient in te grijpen. Wij komen daar in een later stadium op terug. Wij hebben een aantal op- en aanmerkingen over dit werk gebundeld en wij willen de voorzitter van deze staten dit werkstuk niet onthouden.

De heer C.D. DE JONG: Mijnheer de voorzitter. Het gaat vandaag om de Begroting 2006. Het college hoopt uiteraard op goedkeuring, sterker nog, het gaat bij voorbaat uit van goedkeuring. Immers, ik kreeg onlangs de uitnodiging om na afloop van het debat van vandaag lekker te gaan mee-eten. Alsof ten tijde van het versturen van deze uitnodiging al duidelijk was dat de Begroting 2006 weer kat-in-'t-bakkie was. Ik ben altijd te porren voor een goede en gezellige maaltijd, maar voor mij wordt het toch wat moeilijk aan te schuiven nadat wij met elkaar iets hebben gecontroleerd, besproken en hebben goedgekeurd, zoals in dit geval de begroting.

De heer HARLEMAN: Mag ik de heer De Jong erop wijzen dat de kosten van het eten van vandaag ten laste van de Begroting 2005 komen?

De heer C.D. DE JONG: Dat stemt mij tot genoegen, maar het is blijkbaar toch wel zo dat er gezamenlijk gegeten gaat worden om iets te vieren. Vandaar mijn voorbehoud ten aanzien van het aanschuiven.

De heer BAAS: Voorzitter. Eet de heer De Jong nu mee, of niet?

De heer C.D. DE JONG: De heer De Jong eet niet mee.

Met deze begroting lijkt het zuur na het zoet te komen. Wij moeten meer en meer op de pof gaan leven. De hoogte van het weerstandsvermogen riep in de commissie al de nodige vragen op, het financieringstekort loopt op en omdat ook niemand precies kan berekenen hoe hoog het weerstandsvermogen moet

zijn, is gemakshalve maar uitgegaan van een acceptabel bedrag. De tijd zal leren of dat bedrag toereikend is.

De Voorjaarsnota 2005 en de bij de behandeling daarvan aangenomen moties lijken in de Begroting 2006 te zijn verwerkt, dus in die zin valt er weinig op aan te merken. Echter, geholpen door een cursus begroting lezen, regent het opeens extra vragen vanuit de staten. Het college heeft getracht deze stortvloed aan vragen te beantwoorden en het moet mij van het hart: het was een aardige poging om de kou uit de lucht te houden. Ik sta hier dan ook met een dubbel gevoel. Er is veel geld uitgetrokken voor mobiliteit en dat juich ik uiteraard toe, want een goede infrastructuur bevordert de economische vooruitgang. De Voorjaarsnota heeft hier mede toe geleid, want bij de bespreking daarvan hebben vrijwel de hele staten ingestemd met intensiveringen en overhevelingen.

Voorzitter. Ik blijf mij ernstige zorgen maken over de jeugdzorg. Er is inmiddels geld uit Den Haag gekomen als bijdrage om de wet uit te voeren en ik heb van mevrouw Haarsma begrepen dat er in Drenthe hard wordt gewerkt aan het wegwerken van de wachtlijsten. Godzijdank, ben ik geneigd te zeggen. Je hoeft maar naar de situatie in Tolbert te kijken, waar een dubbele kindermoord plaatsvond en je af te vragen wat als dit hier in Drenthe Ook blijft de vraag hoe wij kunnen voorkomen dat hulpbehoevende jongeren opgesloten moeten worden in Het Poortje. Het daar opsluiten lijkt mij nog steeds de kortste route op weg naar criminaliteit er daarom moeten wij daarvoor aandacht blijven houden.

Ik keer terug bij de Begroting 2006. Feit is dat blijkbaar veel vragen gesteld moesten worden en dat lijkt mij te duiden op veel onduidelijkheden, onleesbaarheid, controleproblemen en interpretatiemoeilijkheden. Met het principe van het SMART maken van doelen wordt veelal niets gedaan, terwijl onze Algemene subsidieverordening hier heel duidelijk over is. Waarom worden de programmalijnen dan niet meer SMART toegepast?

Op pagina 132 van de Begroting gaat het om toerisme en recreatie. In reactie op een vraag van het CDA - die fractie stelt terecht dat de nodige doelen niet SMART-proof zijn - komt het verbijsterende antwoord dat de doelen wel degelijk SMART-proof zijn, want, zo wordt geformuleerd, het gaat om een bovengemiddelde ontwikkeling van de toeristische bestedingen in Drenthe. Dat lijkt mij bij lange na niet specifiek genoeg. Immers, in die sector boeren wij achteruit en dan lijkt het alsof bij elke kleine verbetering de doelen sneller worden gehaald. Maar gelet op de importantie die wij allen aan deze sector hechten, kan dit antwoord niet waar zijn.

Ik kom op een ander voorbeeld. In de antwoordbrief van het college naar aanleiding van vragen van statenleden, is het antwoord op de vraag: "Waar is de personele taakstelling (bezuiniging van € 1 miljoen) zichtbaar in de begroting?" (pagina 8) afgedaan met het volgende ganzenbord-antwoord. "De bezuinigingen op de interne organisatie zijn geïmplementeerd, met uitzondering van € 2 ton in 2007 en 2008 (zie pagina 234 van de Begroting 2006). In de Begroting 2005, pagina 134, zijn de bezuinigingen op de interne organisatie gespecificeerd. In de Begroting 2006 zijn deze niet afzonderlijk zichtbaar, maar verwerkt in de kostenverdeelstaat in de paragraaf Bedrijfsvoering, pagina 219 van de Begroting 2006. Een meer gespecificeerde kostenverdeelstaat is opgenomen in de Productenraming 2006, pagina 261." Dat lijkt mij ganzenborden. Als ik het goed lees, worden de staten geacht voor een volledige en juiste interpretatie van de begrotingsgegevens over 2006 ook nog alle gegevens paraat te hebben van de vorige begroting. En wat nu als in die begroting wordt verwezen naar nog weer een vorige begroting? Een gewoon mens komt er dan niet meer uit.

Ik heb altijd begrepen dat wanneer iemand je iets niet goed en helder kan uitleggen, je op je hoede moet zijn. Gezien de vele vragen vanuit de staten en de wijze waarop getracht is die te beantwoorden, bekruipt mij het gevoel dat ik een document als de Begroting 2006 niet aan mijn intelligente buurman thuis kan uitleggen. Hij zou mij bijvoorbeeld de vraag kunnen stellen hoe ik dit alles in vredesnaam controleer. En omdat ik hem dan letterlijk het antwoord schuldig moet blijven, rest mij op dit moment niet veel anders dan alleen al vanwege de vorm niet met de Begroting 2006 in te stemmen. Het jasje waarin de Begroting is gegoten, leidt blijkbaar tot te veel oncontroleerbaarheid.

De heer HUIZING: Als de buurman van de heer De Jong komt, wil ik er wel even bij zijn.

De heer C.D. DE JONG: Ik kan hem wel met de heer Huizing in contact brengen.

De heer KLOOS: Mijnheer de voorzitter. Tien minuten is te kort om zowel de Tussentijdse rapportage uitvoering begroting 2005 als de Begroting 2006 zelf en alle andere rapporten door te kachelen. Natuurlijk zouden wij ons er gemakkelijk vanaf kunnen maken. Wij zouden het kunnen laten bij de mededeling dat de Tussentijdse rapportage 2005, een tussenbalans, op koers ligt. Maar deze handelwijze ligt niet in de lijn van de handelwijze die Drents Belang de afgelopen twee jaar heeft gevolgd bij dergelijke rapportages.

Drents Belang zal niet ingaan op de cijfertjes, maar trachten met de haar gebruikelijke bespiegeling aandacht te vragen voor zaken die wezenlijke invloed hebben op ons eigen functioneren en de financiële situatie van nu en van later.

Voorzitter. Er is de afgelopen jaren veel veranderd. De toekomst ziet er echter niet rooskleurig uit. Wij fietsen momenteel de gaten dicht die de moederpartijen van vele fracties in deze staten in Den Haag onder de noemer van decentralisatie schieten in de provinciale en gemeentelijke begrotingen. Het gevolg hiervan is bezuiniging op vele maatschappelijke organisaties. Het volledig over de kop halen van hoe een en ander er dient uit te zien, wordt verkocht als zou dit alles het ons als provincie gemakkelijker maken. Dualisme zou het toverwoord zijn.

Wat er werkelijk gaande is binnen onze maatschappij wordt vaak over het hoofd gezien. De stille armoede neemt schrikbarend toe. Gevolg is dat de binding tussen bestuurder en bevolking verder wordt vergroot. Voorzitter. De burger is echter mondiger geworden en niet gek. Wij moeten een en ander dan ook niet onderschatten.

Drents Belang verbijst zich ook over het feit dat informatie te lang achterblijft, gewoon niet wordt verstrekt dan wel dat brieven worden afgedaan met "ja, nee en zie hierboven". Hoe kun je als staten optimaal functioneren als het college zelfs zijn antwoorden moet controleren?

Kort samengevat: het organisatorische gedeelte van deze provincie scoort nog geen voldoende.

De heer BAAS: De beantwoording door het college van de vragen van Drents Belang, zegt dat nu iets over het college of over de kwaliteit van de vragen?

De heer KLOOS: Dat is aan de heer Baas.

Voorzitter. Natuurlijk zal niet alles op het bordje van de provincie kunnen worden gelegd. Maar toch, zij is de afspiegeling van wat er in Den Haag speelt. Wat dit betekent voor 2006 brengt mij bij de Begroting 2006.

De Begroting 2006 zal qua cijfertjes wel kloppen. Veel is vaststaand beleid en daar kan weinig aan worden veranderd. Wel kunnen wij bekijken of alles is meegenomen wat tijdens de algemene beschouwingen van het voorjaar is aangegeven aan kaders en wat de op stapel staande nieuwe wettelijke bepalingen et cetera voor deze begroting betekenen. Wij nemen aan dat dit alles is meegenomen dan wel dat er in deze Begroting rekening mee is gehouden.

Voorzitter. 2006 wordt door velen onder ons nu al als een rampjaar betiteld. Ik noem enkele oorzaken. Van de gemeenten dreigen de eigen inkomsten (OZB) te worden afgenomen, de Wet maatschappelijke ondersteuning wordt ingevoerd, het invoeren van veiligheidsregio's zal gevolgen hebben, het vermindere van de huursubsidie zal directe gevolgen hebben, de zorgtoeslag, de handhaving die soms te wensen overlaat, de absurde waardevermeerdering van de WOS-waarde van de woningen, die een forse verhoging van de waterschapsbelasting betekent, de verhoging van de verschillende provinciale belastingen en de toename van het gevoel van onveiligheid onder de bevolking.

Voorzitter. Het gevolg van het beleid van de laatste jaren is dat de armoede alleen maar is toegenomen en dat is een beangstigende zaak. Een bijstandsmoeder wordt hard aangepakt als zij omwille van het kunnen rondkomen er een werkhuisje op nahoudt, maar wij hebben er kennelijk geen problemen mee als enkelen naast hun goedbetaalde banen er bijbaantjes die duizenden euro's opleveren, op nahouden. Steeds meer zien wij dat overheden door hun handelwijze de publieke opinie beïnvloeden. Zeker als het uitkeringsgerechtigden betreft zien wij een glijdende schaal waarvan niet iedereen zich voldoende bewust is. De overheden betitelen hun cliënten in bewoordingen waarvan elke andere doelgroep onmiddellijk zou gaan steigeren.

Daarnaast komen de met als motivatie "integratie" genomen maatregelen minimaal overeen met een TBS-situatie terwijl iemand geen enkele andere misdaad heeft begaan dan het verlies van zijn of haar inkomen. Men beseft kennelijk onvoldoende dat er bitter weinig nodig is om in een dergelijke situatie verzeild te raken, en dat, als dit dan gebeurt, dit voornamelijk te wijten is aan de houding - het wijzen naar elkaar - en het niet toepassen van regels en mogelijkheden met betrekking tot voorzieningen van instellingen als gemeenten, UWV en CWI. In commentaren en ingezonden brieven wordt deze doelgroep straffeloos wordt weggezet als profiteurs, werkschuwen en parasieten.

We zien bijvoorbeeld dat er rechtsongelijkheid is in rechtspraken, waarbij de rijken, inclusief de criminelen, worden beschermd omdat zij vaak veel geld hebben om het recht te kopen via de duurste en beste advocaten. En daar tegenover staan dan de mensen aan de onderkant van de samenleving die vaak buiten de boot vallen omdat vele rechtspraken zijn ingericht op het aantekenen van hoger beroep. De gewone burgers stoppen dan in verband met de hoge kosten.

Voorzitter. Hiermee wordt een trend gezet die grote gevaren in zich bergt. Wij hoeven alleen maar naar onze buurlanden te kijken om te zien wat ons dan te wachten staat. Is deze doelgroep met het verliezen van een inkomen rechteloos geworden? Maakt zij geen deel meer uit van onze gemeenschap? Nee, voorzitter, ook deze doelgroep betaalt belasting en premie, mede ten behoeve van andere Nederlanders.

Kan een statenlid dit probleem oplossen? Nee, maar een statenlid kan wel een bijdrage leveren om een en ander te voorkomen.

We hebben nu al te maken met jobhoppers die het statenlidmaatschap zien als een opstap naar een baan in de provinciale of landelijke politiek. Daarnaast is het hebben van een hoog opleidingsniveau niet altijd een garantie voor het openstaan van signalen uit de samenleving. Wat weet een hbo-er van de problematiek van de minima en welke garantie geeft, alle rapporten ten spijt, een dergelijk opleidingsniveau dat men zich sterk maakt voor zaken die zich buiten de eigen belevingswereld afspelen?

Voorzitter. In een ambtelijke omgeving wordt de uitspraak "Bedenk een list" vaak vertaald met "Schrijf een nota."

Mijnheer de voorzitter. Veiligheid is geen op zichzelf staand product. Je kunt geen kilo veiligheid kopen. Veiligheid moet structureel worden ingebed in primaire ambtelijke en bestuurlijke werkprocessen. Veiligheid bloeit bij een goede coördinatie, integratie en communicatie tussen taak- en beleidsverantwoordelijkheden, dicht bij het veld waar de risico's zich als eerste voordoen. Wij horen echter momenteel te vaak dat ouderen maar ook jongeren tussen de 17 en 30 jaar zich onveilig of bedreigd voelen. Was het percentage met gevoelens van onveiligheid vier jaar geleden nog 43, dit jaar is het percentage gestegen naar 74. Verder hebben vooral jongeren maar weinig positieve verwachtingen van de toekomst. De helft van de jongeren verwacht met een gevoel van onveiligheid te moeten leven. 30% van de jongeren gaat er zelfs vanuit dat het gevoel van onveiligheid nog zal toenemen. De belangrijkste oorzaken voor het onveiligheidsgevoel zijn hangjongeren, achterstandsbuurten en -wijken, slecht verlichte straten en agressie. Een op de drie heeft in de laatste twaalf maanden zelf met agressie te maken gehad.

Voorzitter. Ook dit is een trend die onze maatschappij ernstig verlamt en die bij regionalisering van hulpdiensten en het bekeuren niet weg zal gaan.

Als staten zullen wij ook in 2006 daadkrachtig moeten optreden. Als wij de hoge bedragen zien van wat het vandalisme onze twaalf gemeenten momenteel kost - schade veroorzaakt door een kleine groep - dan is onze conclusie dat er een lik-op-stuk-beleid gevoerd dient te worden. Het geld is hard nodig om verschillende zaken binnen de gemeenten en in de provincie te kunnen blijven steunen. Ik noem maar even de ouderenproblematiek en de steun aan sport- en welzijnsorganisaties.

Een harde aanpak kan het onveiligheidsgevoel gedeeltelijk wegnemen. Daarnaast zou kritisch moeten worden gekeken naar de gelden die hiervoor in de Begroting zijn opgenomen.

Het huidige beleid zorgt er ook voor dat momenteel weer gesproken wordt over voedselbanken en het bekende pannetje soep van de kerk. Armoede is weer hot, voorzitter, maar alleen als het over de grens plaatsvindt. Door het beleid van de laatste jaren van de verschillende kabinetten is de armoede alleen maar toegenomen en dat is een beangstigende zaak. De rijken worden rijker en de armen worden armer.

Wat kan de provincie doen om zeker voor de onderkant van de samenleving iets te betekenen?

Wel, de provincie als aandeelhoudster in energie-, water- en andere geprivatiseerde nutsbedrijven kan haar invloed laten gelden en haar verantwoordelijkheid oppakken, iets wat zij op dit moment niet geheel doet. De nutsbedrijven zijn ooit geprivatiseerd met als doel dat er concurrentie ontstond, waardoor de prijzen zouden dalen. De provincie kan als mede-eigenaar de directies ter verantwoording roepen en voorschrijven hoe de bedrijfsvoering dient te zijn. Enerzijds laat de provincie zich door haar afwachtende en laconieke houding van "laat maar waaien" duizenden banen verdwijnen om zich anderzijds daarna enorm druk te maken over pseudobanen op bijstandsniveau en voedselbanken.

De heer DOHLE: Mijnheer de voorzitter. Komt de heer Kloos nog tot de orde?

De heer KLOOS: Als aandeelhouder kunnen wij daar zeker iets aan doen. Voorzitter. Ik vat samen. 2006 roept vele vraagtekens op en veel zaken zijn ongewis. In hoeverre de Begroting 2006 onder druk zal komen te staan, zullen wij moeten afwachten, maar Drents Belang is er niet gerust op. De staten zullen dan ook alert moeten blijven en moeten inspelen op zaken die zij zelf kunnen bijsturen.

De VOORZITTER: Uit humanitaire overwegingen schors ik de vergadering voor enige ogenblikken.

(Schorsing van 15.55 tot 16.13 uur.)

De VOORZITTER: Ik heropen de vergadering.

De heer SWIERSTRA: Mijnheer de voorzitter. Als het college de helft van de spreektijd mag gebruiken die de staten in eerste termijn nodig hadden, dan kan ik nu alvast zeggen dat ik daar royaal binnen zal blijven.

Wij spreken vandaag over de begroting die als het goed is - ik heb het in de commissie ook al gezegd - niets meer is dan een technische vertaling en voor een deel een actualisering van de Voorjaarsnota 2005, die tegen de zomer door de staten is vastgesteld. Het college heeft zich op die Voorjaarsnota gebaseerd en op hetgeen met de staten is afgesproken om de begroting helderder, duidelijker, gemakkelijker afrekenbaar, SMART of wat voor mooie termen daarvoor ook verzonnen kunnen worden, te maken.

Het spreekt eigenlijk vanzelf dat de transformatie naar het dualisme - veel van de discussie over de controle door de staten en de inrichting en vormgeving van de begroting heeft daarmee te maken - een groeiproces is, dus een proces waar ontwikkeling in zit. Het is dan ook zeker niet zo dat de huidige vorm van de begroting het eindstation is in de communicatie hierover met de staten. Maar het is vooral ook aan de staten zelf om aan te geven hoe gedetailleerd de begroting moet zijn en hoe wijzigingen en dergelijke aangegeven moeten worden. Het zal nooit zo zijn dat in de begroting alle details, alle onderbouwingen worden vermeld, waar natuurlijk wel naar gevraagd mag en ook moet worden; dat spreekt voor zich. Vandaar dat ik ook in de commissie al heb aangegeven dat op een aantal punten de onderbouwing gezocht moet worden in de naast- en onderliggende nota's. Enkele fracties hebben aangegeven dit prima te vinden, omdat zij op hoofdlijnen willen besturen, terwijl andere fracties lieten weten er geen zin in te hebben al die nota's er ook bij te moeten zoeken. Ook dit begrijp ik heel goed. Het college is het ook zeer eens met de heer Baas dat toegewerkt moet worden naar een systeem waarbij de onderbouwingen via een modern interactief systeem naar voren kunnen worden gehaald. Het college heeft bij de Voorjaarsnota zelf ook al gezegd die kant uit te willen. Bij de Voorjaarsnota die op de website staat is voorzichtig begonnen met de mogelijkheid van doorklikken naar hyperlinks. Maar dit systeem moet nog veel verder vervolmaakt worden. Het antwoord op de vraag in welke mate en waar precies alle blokjes van de meetbaarheid, de indicatoren en de doelstellingen en detail moeten worden ingevuld, moet van de staten komen, want overkill moet worden voorkomen en uiteindelijk moet alle informatie ook een goede relatie hebben met de maatschappelijke en politieke realiteit. De heer Slagter vroeg zich in de Statencommissie Omgevingsbeleid af waar de grens ligt, omdat het toch vooral om politieke sturing gaat. Het kan dan heel goed zijn dat nog een aantal technische vragen overblijft, maar dan is het mis-

schien goed voorafgaand aan de commissievergaderingen een schriftelijke ronde in te lassen of een uitgebreid vragenuur. Verder is het natuurlijk zo dat als het gaat om onderbouwing van bepaalde beleidsmatige uitgangspunten in de technische begroting, in de commissievergaderingen de portefeuillehouders kan worden gevraagd hoe het nu zit met de essentiële kenmerken. Er is een keurig lijstje waarin staat binnen welke tijd bepaalde maatregelen moeten worden genomen en hoe die moeten passen in het totaal van het betreffende programma en hoe dat weer moet passen in het totale collegeprogramma en in de intensiveringen. Wat het college betreft vindt er dus een verdere ontwikkeling plaats van de begroting en wel in nauw overleg met de commissie-programmabegroting, de statencommissies en het Presidium, de begeleidingscommissie-accountant en noem het allemaal maar op.

Voorzitter. Ik kan constateren dat er in grote lijnen instemming bestaat met de begroting, ook al hebben enkele fracties hun eindoordeel nog niet uitgesproken. Verder heb ik ook een behoorlijk aantal signalen gehoord dat, zoals de heer Huizing het zei, de begroting staat als een huis. De uitdrukking past natuurlijk ook bij de heer Huizing, maar dat "huis" spreekt ons natuurlijk buitengewoon aan.

De vraag of de begroting staat als een huis, heeft twee kanten. Het gaat erom of de begroting technisch goed in elkaar zit - omdat na de schriftelijke beantwoording van de vragen, daarover niet veel is gezegd, meen ik te kunnen stellen dat dit inderdaad het geval is - en of de begroting een gezond financieel beleid weerspiegelt. Dit laatste is een belangrijk discussiepunt in de staten. Aan de ene kant staat de heer Harleman die zegt dat het college eigenlijk aan het potverteren is. De heer Harleman duidt zichzelf soms aan als hulpgedeputeerde en als ik hem dergelijke dingen hoor zeggen, hoop ik echt dat hij nog een poosje die hulpgedeputeerde blijft en er in die functie aan bijdraagt dat ik niet in de val van dat potverteren loop, want ik wil echt niet graag dat hij op dat punt gelijk krijgt. Daarom zeg ik ook steeds dat ik niet de "gedeputeerde van geld genoeg" ben. Integendeel. Wij hebben een gezonde financiële situatie, maar de ruimte daarin is zeker voor een relatief kleine provincie als de onze, afgezet tegen hetgeen de komende jaren aan bedreigingen en aan wensen die de staten voor de samenleving van belang vinden, op ons afkomt, zeker niet groot. Daar moeten wij een evenwicht in vinden.

Mijnheer de voorzitter. Het college heeft ervoor gekozen de reserves die bestemd zijn voor bepaalde doelen in te zetten voor het collegebeleid; daarmee is de begroting sluitend gemaakt. Als de maatregelen passen binnen het doel waarvoor bepaalde reserves bestemd zijn dan is het logisch dat het geld voor het uitvoeren van die maatregelen uit die reserves komt, want op het moment dat de betreffende activiteit is afgerond, is het verhaal af. Er is dus geen sprake van dat er als gevolg van deze move geen sluitende begroting is of dat er wordt potverteerd.

Dat zou wel het geval zijn wanneer het overaloordeel over onze financiële positie negatief was, wanneer zou kunnen worden vastgesteld dat het weerstandsvermogen te laag is en dat er uiteindelijk onvoldoende ruimte, ook na deze collegeperiode, overblijft voor de staten om keuzes te kunnen maken. De reserves vormen wel een heel bijzonder dossier. Het is voor het eerst - dit college is ermee begonnen en dat heeft natuurlijk ook te maken met de invoering van het dualisme - dat weerstandsvermogen, reserves en dergelijke in beeld zijn gebracht.

De heer HARLEMAN: Dit college zal waarschijnlijk ook nog het enige zijn dat over die reserves beschikt.

De heer SWIERSTRA: Dat klinkt heel leuk, maar daar is natuurlijk geen sprake van. Enkele reserves, reserves die voor een bepaald doel zijn bestemd, worden misschien uitgeput, maar dan is de vraag of binnen de begroting wordt doorgegaan met het vullen van die reserves. Zo wordt de Reserve flexibel beleid jaarlijks gevuld, maar wordt het geld daarin in deze collegeperiode ongeveer opgemaakt. Maar die reserve was ook ingesteld om daaruit bepaalde projecten te financieren. Na deze periode is het geld in principe beschikbaar en kunnen de staten besluiten wat zij ermee willen doen.

De heer HARLEMAN: Volgens de meerjarenprognose is het geld dan niet meer beschikbaar. Het bedrag van € 3,5 miljoen dat nu jaarlijks in de reserve flexibel beleid wordt gestort, is er dan niet meer en bovendien zijn dan de vrij beschikbare reserves met € 21 miljoen gedaald. Het geld is er dus niet meer.

De heer SWIERSTRA: Maar wat hebben wij aan reserves als het geld alleen maar op de plank blijft liggen? Daar zijn die reserves toch niet voor ingesteld? Dit college wil de reserves uitgeven voor de doelen waarvoor ze zijn ingesteld. Dit college wil dus de door de staten gewilde doelen realiseren. De begroting is uiteindelijk sluitend en ook meerjarig is er voldoende ruimte voor de staten om keuzes te maken, ook in de volgende periode. Dat is het uitgangspunt van dit college en ik meen dat wij daar met deze begroting ook absoluut aan voldoen.

Het college vindt het heel goed, zelfs uitstekend dat zeker van de kant van de fractie van de PvdA de opmerking komt dat de staten bovenop de reserves en voorzieningen en het weerstandsvermogen moeten zitten. Ik weet niet of die opmerking een relatie heeft met het feit dat diezelfde fractie ongeveer vanaf de ontginning van Drenthe verantwoordelijk is geweest voor de portefeuille financiën, maar het is zeker buitengewoon goed om de reserves en het weerstandsvermogen uiterst serieus in ogenschouw te nemen.

De heer VEENSTRA: Blijkbaar is er al die jaren zorgvuldig met het geld omgegaan.

De heer SWIERSTRA: Maar kennelijk twijfelt de PvdA daar nu aan, want er is zelfs een motie over ingediend. Maar mijn opmerking was bedoeld als een geintje. Het college vindt het buitengewoon goed er op een dergelijke manier mee om te gaan, want het heeft er geen enkel belang bij dat er in de reserves meer geld zit dan nodig is voor het doel waarvoor ze bestemd zijn. Er kan niet altijd worden aangegeven hoe hoog een reserve moet zijn dan wel wanneer het geld kan worden uitgegeven. Zodra dit wel bekend is, dienen de posten in de begroting te worden opgenomen. Bij reserves gaat het om zaken, die wat onzeker zijn, maar waarvan wij wel de inschatting hebben gemaakt dat die de komende jaren moeten gebeuren. Bij risico's gaat het om een nauwe relatie met de systematiek van de rijksfinanciering. Wij trachten zo dicht mogelijk bij een realistische beoordeling te komen. Ook de eigen accountant van de staten heeft daarvan een inschatting gemaakt en is uiteindelijk tot het oordeel gekomen dat het weerstandsvermogen van de provincie acceptabel is. Voor dat weerstandsvermogen gelden een minimum- en een maximumbedrag en het college is daar ergens tussenin gaan zitten. Het college is dus niet zomaar zijn eigen gang gegaan, zoals de heer Harleman suggereerde, nee, het college heeft een niveau gekozen dat ook volgens de accountant binnen de bandbreedte past.

De heer HARLEMAN: Maar de accountant komt niet tot de conclusie dat het weerstandsvermogen zich binnen een zekere bandbreedte moet bevinden, hij komt tot de conclusie dat er € 22,7 miljoen aan weerstandsvermogen beschikbaar is, terwijl het college tot de conclusie komt dat er € 25 miljoen beschikbaar is.

De heer SWIERSTRA: De accountant zegt dat het weerstandsvermogen moet liggen tussen ruwweg € 22 en € 28 miljoen en hij stelt vast wat het op dit moment is. De accountant komt ook tot de conclusie dat het weerstandsvermogen acceptabel is en hij maakt daarbij de opmerking dat er in de overige reserves ook nog posten zitten - een totaalbedrag van € 1,6 miljoen in de sfeer van de wegen en kanalen - die als de nood aan de man komt, voor de risicoafdekking kunnen worden gebruikt. Als dit bedrag van € 1,6 miljoen wordt opgeteld bij het bedrag van € 22,7 miljoen dat er nu is, is het totale weerstandsvermogen al bijna € 25 miljoen. Het is aan de staten om te bepalen hoe hard de hoogte van dit weerstandsvermogen moet zijn, maar het is op dit moment in ieder geval voldoende. Het moet ook niet hoger zijn dan strikt nodig is, want als de risico's zich voordoen, is er voldoende mogelijkheid om vanaf dat moment opnieuw te gaan sparen. Het college houdt zich dan ook vast aan de conclusie van de accountant dat het weerstandsvermogen op een acceptabel niveau zit en dat de risico's voldoende zijn ingeschat.

De heer HARLEMAN: Ik wil niet de discussie uit de commissie overdoen, maar de accountant adviseert heel duidelijk het bedrag van € 1,6 miljoen niet tot het weerstandsvermogen te rekenen. Het college doet dit wel, maar geeft daar geen argumenten bij.

De heer SWIERSTRA: In onze beleving zegt de accountant dat ook niet zo nadrukkelijk. Het is niet voor niets dat de accountant aangeeft dat het weerstandsvermogen op een acceptabel niveau zit en daarbij ten overvloede de opmerking maakt dat er in andere reserves ook nog een mogelijkheid zit om als de nood aan de man komt, iets te doen. Daarop baseren wij ons en op grond daarvan zeggen wij dat het goed zit met het weerstandsvermogen.

Hoe hoog moeten de reserves en voorzieningen nu precies zijn? Dat kunnen wij niet in alle gevallen aangeven, want dan zouden wij de bedragen gewoon in de exploitatie moeten opnemen, maar wij doen het zo precies mogelijk, in ieder tot en met deze collegeperiode en een klein stukje daarna. Naarmate de tijd verderweg ligt, wordt het allemaal iets vager. Het zou mij een lief ding waard zijn wanneer kon worden vastgesteld dat de reserves die voor de langere termijn gelden, wel wat lager zouden kunnen zijn, want het resterende geld zou dan of aan de burger kunnen worden teruggegeven of gebruikt kunnen worden om er andere nuttige dingen mee te doen. Voor zover het geld uit de reserves niet wordt gebruikt, gaat de rente ervan gewoon naar de exploitatie. Wij zullen ons best doen om bij de komende Voorjaarsnota en de Begroting 2007 al weer een stukje verder te zijn, maar gelet op het karakter van deze posten, is er natuurlijk wel een grens.

Als de staten een accountant de opdracht willen geven een onderzoek te doen, zoals in motie M1 wordt voorgesteld, dan vind ik dat prima. Het onderzoek is nu door de eigen accountant gedaan, maar als de staten een andere accountant de opdracht geven, vind ik dat ook prima, want het gaat om het budget van de staten. Ik ben zeer benieuwd wat uit zo'n onderzoek komt en of wij voor de volgende sessie daar nog nuttige dingen uit kunnen halen.

De fractie van de PvdA heeft gesproken over de doelmatigheid van een aantal uitgaven en daarbij gevraagd om een vergelijking tussen de harde en de zachte sectoren. Asphalt is natuurlijk hard, maar asphalt betekent bereikbaarheid en daaronder valt ook het fietsverkeer, het openbaar vervoer en nog veel meer dingen die van belang zijn voor de bereikbaarheid en dus voor het vestigingsklimaat en voor de verkeersveiligheid op het platteland. Daarin zitten dus ook heel veel zogenaamde zachte elementen en in de welzijnsvoorzieningen zitten vaak veel meer harde elementen dan wel eens wordt gesuggereerd. Wij zien het voorstel van de PvdA graag tegemoet. Talloze geleerden hebben zich er al over gebogen, maar wat is er nu mooier dan een onderbouwing te krijgen van de redenen waarom voor een bepaald doel gelden ter beschikking zijn gesteld?

Met betrekking tot de vaarverbinding Erica-Ter Apel zijn de opmerkingen duidelijk en daar ga ik nu verder niet op in.

De heer LANGENKAMP: Tot nu toe wordt er bij de harde infrastructuur niet gemonitord, maar is het college van plan dit vanaf nu wel te gaan doen?

De heer SWIERSTRA: Wat wil de heer Langenkamp nog meer monitoren?

De heer LANGENKAMP: Naar aanleiding van het verhaal van de PvdA over de efficiency van de maatregelen en het verschil tussen de harde en de zachte sector heeft de gedeputeerde opgemerkt dat een aantal zaken niet of moeilijk te meten zijn en dat ze daarom in het verleden ook nooit op die manier in beeld zijn gebracht. Willen wij ooit de discussie voeren die de PvdA voorstaat - ik ben daar voorstander van - dan moeten wij kunnen uitgaan van meetbare en vergelijkbare cijfers. Daarom zou de provincie vanaf nu moeten beginnen daar in ieder geval een aanzet toe te geven zodat het inderdaad allemaal meetbaar wordt.

De heer SWIERSTRA: Mijnheer de voorzitter. Het lijkt mij verstandig dat de staten discussiëren over het onderzoeksvoorstel van de PvdA en duidelijk maken wat er volgens hen móét en wat kán worden gemeten. Als het gaat om het dossier-bereikbaarheid wordt al buitengewoon veel gemeten: aantallen voertuigen, aantallen slachtoffers, tijdstippen, congesties en noem maar op. Het is ook nog wel uit te rekenen hoeveel werkgelegenheid met de investeringen zelf is gemoeid, maar het is natuurlijk wel de vraag wat dan verder met die gegevens wordt gedaan. Ook van veel Kompas-projecten worden de werkgelegenheidseffecten in beeld gebracht, maar zowel voor bereikbaarheidsprojecten als voor projecten in de

arbeidsmarktsfeer en de culturele sfeer geldt dat het exacte effect op het vestigingsklimaat en daarmee op de economische groei in een bepaald regio buitengewoon moeilijk te meten is, omdat daarop veel meer factoren van invloed zijn en heel moeilijk te bepalen is welke ontwikkeling waar nu precies aan toe te schrijven is. Aan de hand van een discussie over het voorstel van de PvdA moet duidelijk worden wat de staten precies willen meten, want daar komt heel veel achter weg.

De heer DOHLE: Ik neem aan dat de fracties van de PvdA en GroenLinks het onderzoek in Elsevier hebben gelezen. Uit dit onderzoek komt duidelijk naar voren dat het Noorden het afgelopen jaar zijn positie nogal heeft verbeterd. In de lijst van economisch sterke gemeenten staat Groningen op plaats 9, Zwolle op plaats 8, Meppel op plaats 15 en Assen op plaats 16. Dat is niet verkeerd, want een jaar geleden was het nog een stuk minder. Zo slecht is het op het ogenblik dus niet en met het aanbrengen van al te grote veranderingen moet dus worden opgepast.

Als moet worden onderzocht wat er gebeurt als bepaalde investeringen uitblijven, zal eerst een proefgebied moet worden aangewezen, waarin geen wegen worden aangelegd en waarin ook verdere investeringen achterwege blijven. Ik vind het heel interessant te horen welke regio de PvdA daarbij voor ogen staat.

De heer SWIERSTRA: Ik neem kennis van deze mededeling, die in wezen een onderbouwing van mijn verhaal is. Wij komen ongetwijfeld nader over deze problematiek te spreken.

Voorzitter. Er is vervolgens gesproken over de contacten met Overijssel. Natuurlijk hebben wij veel contacten met Overijssel. In dit verband zijn onder andere de A28 genoemd en de spoorlijn Zwolle-Emmen en natuurlijk speelt Zwolle ook een rol in de discussie over de Hanzelijn, de Hanzelijn plus en de Hanzelijn plus plus, waar Zwolle aan komt te liggen. Op dit moment - de staten zijn hierover recentelijk geïnformeerd en zullen daarover geïnformeerd blijven - is door het Rijk het traject ingezet om de zogenaamde gebiedsvisies te maken en in dat kader zullen gesprekken plaatsvinden en initiatieven genomen worden, ook vanuit de regio-Zwolle en daarover zullen wij uiteraard contact hebben, ook al omdat die initiatieven niet alleen Zuidwest-Drenthe maar heel Drenthe raken. Wij zullen daarover ook contact hebben met de gemeenten in dit gebied. Zo hebben wij gisteren nog contact gehad met Hoogeveen over het maken van een visie waarbij wordt ingespeeld op mogelijke ontwikkelingen op de lange termijn.

De heer HUIZING: Mag ik het zo verstaan dat die contacten ook passen in het overleg dat in noordelijk verband wordt gevoerd?

De heer SWIERSTRA: Zeker. In noordelijk verband zijn wij altijd uitgegaan van een Zuiderzeelijn en de Hanzelijn en in dat kader waren er al contacten met Zwolle over de ontwikkelingen in dat gebied, die toch ook voor Drenthe buitengewoon belangrijk zijn. Binnen de nadere discussies die vanuit het Rijk geïnitieerd zijn, wordt hierover nu ook gediscussieerd door het Samenwerkingsverband Noord-Nederland (SNN) en de Stuurgroep-Zuiderzeelijn. Onze inzet is om beide lijnen op een gelijkwaardige manier in beeld te brengen en aan de discussie de juiste argumenten toe te voegen. Dat is ook allemaal onderwerp van gesprek in SNN-verband. Natuurlijk verschillen daarbij de accenten van de verschillende partijen, want iedere provincie geeft hieraan natuurlijk haar eigen inkleuring. Het moge helder zijn vanuit welke achtergrond wij meediscussiëren.

De her DOHLE: Ik wil hierop inhakend een vraag stellen, die de afgelopen week in de actualiteit is geweest. Ik ga ervan uit dat de inzet van de Drentse gedeputeerde erop gericht is dat in ieder geval het tracé van de Hanzelijn niet zodanig wordt verlegd dat Meppel daarbuiten valt en er een spoorverbinding door het Reestdal en de boswachterij Staphorst komt.

De heer SWIERSTRA: Op het gevaar af dat ik nu te veel in de diepte ga, iets wat ik op dit moment absoluut niet wil doen, wil ik wel zeggen dat die discussie ongetwijfeld heel breed op tafel komt. Er worden gebiedsvisies gemaakt, waarin alle mogelijke varianten aan bod komen. Die zullen tegen elkaar worden afgewogen in een Maatschappelijke kosten- en batenanalyse en dan zullen wij ons standpunt moeten

bepalen over wat de uitkomst daarvan betekent voor de ingrepen. De voorzitter fluisterde net al iets over de Steenwijk-variant, maar die variant zou betekenen dat drie nationale parken werden doorkruist. Het moge helder zijn dat wij zeer alert aan de discussie hierover zullen deelnemen, daarbij de standpunten van de staten als het gaat om bochtafsnijdingen indachtig.

De heer LANGENKAMP: Voorzitter. Mag ik dat laatste nog iets concreter proberen te maken. De gedeputeerde sluit dus inderdaad een tracé door het Reestdal uit?

De heer SWIERSTRA: Ik heb net aangegeven dat wij op dit moment helemaal niet in de positie zijn om wat dan ook maar uit te sluiten. Wij zijn in de positie om te proberen het standpunt van het Noorden met betrekking tot de Hanzelijn en de Zuiderzeelijn zo goed mogelijk in Den Haag over het voetlicht te krijgen en, voor het geval er de keuze uitvalt voor de Hanzelijn plus, die voor Drenthe zo goed mogelijk in te vullen. Daar zitten alle elementen in waarover de staten zich zorgen maken of waarover zij een bepaalde ambitie op tafel hebben gelegd. Wij komen hier nader over te spreken.

Mijnheer de voorzitter. Ik kom bij het CDA en ik begin dan met de overhevelingen. Het CDA stelt de retorische vraag of die overhevelingen niet erg zijn of juist wel. Het college vindt die overhevelingen niet erg, mits duidelijk is dat de gelden die worden overgeheveld het komende jaar of de komende twee jaren kunnen worden uitgegeven. Op het moment dat de staten de voorstellen voor overheveling krijgen voorgelegd - de 6e begrotingswijziging hebben zij al in huis en zij kunnen in de eerstkomende vergadering in 2007 de voorstellen voor overheveling bespreken - kunnen zij met het college discussiëren over de onderbouwing van de voorstellen, waarna zij kunnen bepalen of overheveling zinvol is en of het realistisch te veronderstellen dat de programma's inderdaad tot uitvoering komen. Daarover kunnen de staten zich niet alleen op dat moment uitspreken, maar ook bij de inmiddels toegezegde tussenrapportages na vier en acht maanden en bij de Voorjaarsnota. Het zou fout zijn wanneer de staten pas bij de Jaarrekening 2008 konden constateren dat er een heleboel geld over is en dat dus de programma's niet gerealiseerd zijn. Dat is zeker niet onze bedoeling. De staten zullen voldoende informatie krijgen om de discussie hierover tijdig met het college te kunnen voeren.

Mevrouw MULDER: In de Statencommissie BFE heeft de fractie van de PvdA verzocht om in de decembervergadering al informatie te ontvangen over alle overhevelingen. Als ik het goed begrijp zegt de gedeputeerde nu toe dat wij voor de eerste vergadering van 2006 hierover een overzicht ontvangen.

De heer SWIERSTRA: De staten krijgen het voorstel natuurlijk al eerder. Maar de eerste vergadering van het nieuwe jaar, is het eerste moment waarop de staten over de overhevelingen kunnen spreken. Technisch kan het niet anders, want het laatste moment om nog iets te veranderen is de 6e begrotingswijziging.

Mevrouw MULDER: De gedeputeerde gaat er dus ook vanuit dat het voorspellende vermogen richting jaarrekeningresultaat van de tussenrapportage na acht maanden zeer groot is?

De heer SWIERSTRA: Wij streven ernaar alles zo duidelijk mogelijk te maken en het zicht op de realisatie zo helder mogelijk te krijgen. Bij de Voorjaarsnota 2005 hebben wij hier al een start mee gemaakt door de stand van zaken halverwege de collegeperiode weer te geven. Bij die stand van zaken hebben wij geprobeerd realistisch te maken of wij uitkomen met wat wij allemaal willen. Die lijn zetten wij door en daar zijn de vier- en achtmaandsrapportages een onderdeel van.

Mevrouw MULDER: Als wij dan die achtmaandsrapportage krijgen, wordt die dan bij de begroting behandeld?

De heer SWIERSTRA: Hoe bedoelt mevrouw Mulder dat?

Mevrouw MULDER: Nu staat in de verordening dat er een zesmaandsrapportage moet komen en dat die wordt behandeld bij de begroting. Geldt straks hetzelfde voor de achtmaandsrapportage, wordt die ook bij de begroting behandeld?

De heer SWIERSTRA: Dat lijkt mij wel.

Voorzitter. Het CDA heeft heel specifiek de apparaatskosten ter sprake gebracht. Eigenlijk heeft die fractie mij uitgenodigd een uitvoerige beschouwing te geven over de inflatie in Amerika.

Mevrouw MULDER: In zijn antwoord in de Statencommissie BFE heeft de gedeputeerde zelf die inflatie als reden genoemd voor de stijging van de apparaatskosten.

De heer SWIERSTRA: Ik moet nu zeggen dat mevrouw Mulder toch wel een klein beetje selectief in het verslag van die vergadering winkelt.

Mevrouw MULDER: Tenzij de gedeputeerde selectieve antwoorden geeft.

De heer SWIERSTRA: Nee, dat doe ik zeker niet. Ik heb gezegd dat natuurlijk de inflatie een rol speelt bij de stijging van de apparaatskosten, waarbij ik terzijde opmerkte - het had net die ochtend breeduit in de kranten gestaan - niet al te optimistisch te zijn over de inflatie in de komende tijd - als voorbeeld noemde ik Amerika - en daarom de voorzichtige raming niet naar beneden bij wil stellen. Het is zeker niet zo dat onze berekeningen rechtstreeks verband houden met wat in Amerika gebeurt.

Iets anders is dat in de Voorjaarsnota al heel duidelijk is aangegeven waar wij ons op baseren en dat er een verschil is tussen hetgeen wij dit jaar doen en volgend jaar en het jaar daarop. Daarbij is rekening gehouden met de apparaatskosten, met de inflatie en de pensioenpremies. In de Nota van aanbidding bij de begroting staat dan ook dat wij van realistische inflatiepercentages uitgaan. Voor 2005 wordt nu rekening gehouden met een index van 1,5% in plaats van 1%. Wij zijn dus niet zomaar op 3% uitgekomen, integendeel! Cumulatief komen wij uiteindelijk uit op 11% en ik denk dat wij gewoon voorzichtig hebben geraamd waarmee rekening moet worden gehouden.

Mevrouw MULDER: Wij hebben de vraag ook gesteld omdat wij constateerden dat sommige provincies in hun begroting hoger en andere lager zaten. Wij hebben ook het percentage van 9 gezien. Het lijkt ons daarom goed dat GS en PS proberen daar iets meer taakstellend mee om te gaan.

De heer SWIERSTRA: Dat er verschillen zijn tussen de provincies, is natuurlijk volstrekt logisch. De cijfers zijn natuurlijk ook voor een belangrijk deel gerelateerd aan de feitelijke situatie in dit huis; er is dus ook rekening gehouden met periodieken en dergelijke. Om dan te zeggen dat de ene provincie zomaar 9% raamt en de andere 11%, is niet juist. Wij baseren ons cijfer op een realistische inschatting van wat er in dit huis gebeurt en op wat wij aan ontwikkelingen op ons af zien komen. Op grond hiervan lijkt ons cumulatief 11%, dus 2,5% à 3% per jaar, voor die jaren een realistische inschatting. Het is niet zo dat wij plotseling veel meer willen uitgeven aan personele lasten en het is ook geen voorschot op CAO-onderhandelingen. Wij maken, in lijn met zoals dat hier al jaren gebeurt, een voorzichtige inschatting. Over de mate waarin doelen en middelen worden uitgeschreven, heb ik al het een en ander gezegd. Het lijkt mij verstandig de inhoudelijke discussie over de pilot-Westerveld te voeren in de desbetreffende statencommissie. Het overschot waarvan in de 6e begrotingswijziging sprake is, gaat wat het college betreft naar de saldireserve en wordt afhankelijk van de uitkomst van de discussie over dit en andere onderwerpen, ingezet, waarna wat over is kan worden betrokken bij de Voorjaarsnota 2006. Mijnheer de voorzitter. Ik meen met hetgeen ik tot nu toe heb opgemerkt impliciet te zijn ingegaan op de opmerkingen van de heren Roeles en Harleman.

De heer HUIZING: De gedeputeerde heeft nog niet gereageerd op de opmerkingen over de A28.

De heer SWIERSTRA: De heer Huizing heeft helemaal gelijk. Over het stuk tussen Zwolle en Meppel in de A28 horen de staten op het ogenblik weinig. Dit kan twee dingen betekenen: of het werk ligt stil of er wordt juist heel hard gewerkt. Het laatste is het geval. Gelet op de afspraken die wij frequent bijhouden in de stuurgroep die wij samen met Zwolle, Meppel, Overijssel en Rijkswaterstaat vormen, gaan wij ervan uit dat de problematiek in 2007/2008 wordt aangepakt. Dan moet een start worden gemaakt met het ombouwen van het knooppunt-Lankhorst en de verbreding van de weg. Dit is volledig in lijn met wat hierover is afgesproken.

De heer VEENSTRA: Afgelopen weekend werd bekend dat Rijkswaterstaat heeft aangegeven dat het werk niet eerder dan rond 2009 kan beginnen. Het wordt dus 2009 of nog later.

De heer SWIERSTRA: Ook de ambtenaren op de tribune halen nu hun schouders op. Ik moet dus het antwoord schuldig blijven. Volgens mijn laatste gegeven wordt nog deze kabinetsperiode begonnen, dus in 2007/2008. Alle voorbereidingen zijn daar ook op gericht. Ik zal uiteraard nagaan wat deze opmerking van Rijkswaterstaat betekent.

De heer VEENSTRA: Komt de gedeputeerde hierop terug?

De heer SWIERSTRA: Als er een probleem is, zal het college dit de staten zeker melden.

Op 23 november overleggen wij met de minister over de Nota mobiliteit, het MIT en voorafgaand daaraan over de Zuiderzeelijn. Het is onze gewoonte om voorafgaand aan een dergelijk overleg alle projecten die in SNN-verband aan de orde zijn, even langs te lopen. Daar is dan ook vooroverleg over met het Rijk en dan komt zo iets altijd ter tafel. Als er echt een probleem is, dan wordt dat altijd daar aan de orde gesteld. Ook aan de hand daarvan krijgen de staten informatie.

Voorzitter. Volgens mij heb ik de punten die echt relevant zijn voor de begroting nu behandeld. Er zijn veel opmerkingen gemaakt die vooral als schot voor de boeg voor het toekomstige beleid kunnen worden gekwalificeerd. Het college heeft daar uiteraard kennis van genomen.

De VOORZITTER: Naar mij blijkt is er behoefte aan een schorsing voor fractieberaad. Ik schors de vergadering.

(De vergadering wordt om 16.50 uur geschorst en om 17.02 uur hervat.)

De VOORZITTER: Ik heropen de vergadering.

TWEEDE TERMIJN

De heer HUIZING: Mijnheer de voorzitter. Ik wil in de eerste plaats de gedeputeerde dankzeggen voor de uitvoerige beantwoording van de vragen van mijn fractie. Wij hebben begrepen dat de Hanzelijn plus plus ook past in het kader van de noordelijke samenwerking en op basis daarvan vinden wij het door het college gegeven antwoord voldoende.

Met betrekking tot het overzicht van de overhevelingen heeft het college toegezegd - mevrouw Mulder heeft gelijk met haar opmerking hierover - dat de bespreking hiervan in december zou kunnen plaatsvinden. Wij kunnen er vrede mee hebben dat die bespreking in januari plaatsvindt, maar wij stellen het, met het oog op de voorbereiding van die bespreking, wel op prijs het overzicht al in december te ontvangen. Die afspraak willen wij wel gemaakt hebben.

De heer Sluiter vraagt waar wij het accountantsonderzoek waarvan in motie M1 sprake is, van willen betalen. In de begroting staat een post Kosten dual bestuurs en uit die post is indertijd ook het statenonderzoek naar de gang van zaken bij het Noord-Nederlands Bureau voor Toerisme betaald. Nu hoeft dat niet de maat der dingen te zijn, maar het is dus een gebruikelijke route. In het onderzoeksvoorstel, dat de begeleidingscommissie moet opstellen, zal dus ook een dekking moeten worden aangegeven. Wij hebben ons nog niet beziggehouden met de hoogte van het bedrag - ik zou op dit moment ook niet

weten hoe hoog het moet zijn - maar de dekking zou dus gevonden kunnen worden in de posten Kosten
duaal bestuur.

Voorzitter. Intern beraad met de andere fracties brengt mij er wel toe in motie M1 onder het hoofdje "be-
sluiten" de daarin genoemde punten 1 en 2 om te draaien: wat 2 is wordt 1 en wat 1 is wordt 2.

De VOORZITTER: Ik denk dat iedereen het wel begrepen heeft: in motie M1 wordt de volgorde van de
punten 1 en 2 in het dictum omgedraaid.

De motie is aldus gewijzigd.

De heer HUIZING: Mijnheer de voorzitter. De heer Sluiter heeft een vraag gesteld over de financiering
van de Jeugdzorg. De discussie werd toen een beetje technisch, maar de moraal van ons verhaal is dat
de jeugdzorg nog maar heel kort bij de provincies is ondergebracht, dat de provincies er geen potje van
maken, maar het heel goed doen en dat wij ons daarom afvragen wat de reden is om de jeugdzorg nu
weer naar een ander niveau te tillen. Dat is onze insteek bij deze motie. Het bedrag van € 10 miljoen en
het bedrag van € 50,- per geboren kind hebben in dit stadium geen rol gespeeld. Het gaat erom dat de
provincies nauwelijks de kans hebben gehad te bewijzen dat het goed gaat.

Met betrekking tot het inzicht in de effecten van de investeringen attendeerde de heer Dohle op een
artikel in Elsevier. Ik heb Elsevier niet gelezen, maar wel FEM-magazine en uit een artikel in dat blad
blijkt dat Drenthe er niet zo goed uitspringt. Maar los daarvan, wij blijven bij ons voornemen om dit on-
derzoek te doen. Dit onderzoek zal dus door de fractie worden gedaan. Wij realiseren ons ook dat dit
aan de ene kant een lastige operatie wordt maar aan de andere kant ook wel meevalt, want als het col-
lege de staten investeringsvoorstellen voorlegt, kan het de staten ook vaak wel duidelijk maken wat de
effecten van die voorstellen zullen zijn. En als het college het kan, moeten wij het ook kunnen! Wij pro-
beren daar op een goede manier mee om te gaan.

Wij hebben van de gedeputeerde begrepen dat er eigenlijk geen kou in de lucht is, althans niet bij hem
bekend, met betrekking tot de ontwikkelingen rond de A28 en wij hebben nota genomen van zijn mede-
deling dat als er een probleem ontstaat, wij geïnformeerd worden.

Voorzitter. Mijn laatste opmerking is wat geïnspireerd door een opmerking van de fractie van de
ChristenUnie. In een variant op wat Jan Schaeffer ooit zei - hij zei: "In geloof kun je niet wonen" - zeg ik:
"Van geloof kun je niet leven."

De heer KUIPER: Schaeffer zei: "In nota's kun je niet wonen."

De heer HUIZING: Ik heb hem zich wel eens krasser horen uitdrukken, maar vooruit, ik gebruik een
variant daarop.

Wat de heer Baas opmerkte, is ons wel uit het hart gegrepen en eigenlijk zou dit voor ons allen een
aansporing moeten zijn om in de werkconferentie die nog moet plaatsvinden en waarvan wij vurig hopen
dat die nog in december dit jaar wordt gehouden, tot concrete afspraken te komen. Wij moeten ons er
goed rekenschap van geven dat het wel gaat over het bestaan van mensen.

Mevrouw MULDER: Stel dat die bezuinigingen plaatsvinden, wat houdt dat dan in voor Drenthe en hoe
gaan de fractie van de PvdA en het college daar dan mee om?

Ik wijs er op dat de motie kamerbreed is aangenomen, omdat een aantal provincies kennelijk niet goed
met het probleem omgaan.

De heer HUIZING: Mevrouw Mulder spreekt nu over de motie over de financiering van de jeugdzorg?

Mevrouw MULDER: Ja.

De heer HUIZING: Nu moet de heer Beerda mij even helpen, want nu begeef ik mij op glad ijs.

De heer BEERDA: Dat moet wel kunnen in november.

Onze indruk is - het is ook op de IPO-conferentie aan de orde geweest - dat er een beweging is om de jeugdzorg weer bij de provincies weg te halen. De motie over het bedrag van € 10 miljoen kwam voor de provincies als een donderslag bij heldere hemel, want ineens werd er geld weggehaald. Het probleem van het geld is inmiddels opgelost, maar ons probleem is nu nog de tendens die er in de Tweede Kamer is om de jeugdzorg weer bij de provincies weg te halen. Daarom willen wij dit signaal afgeven.

Mevrouw SMITH: Toen de heer Huizing over de werkconferentie sprak, doelde hij toen op de werkconferentie-armoede?

De heer HUIZING: Ik sprak over de conferentie waar de heer Baas op doelde.

Mevrouw SMITH: Dus de fractie van de PvdA gaat ermee akkoord dat er zo'n werkconferentie gaat komen als uitwerking van onze motie?

De heer HUIZING: Wij vinden dat er een werkconferentie moet komen, maar wij willen voorkomen dat het organiseren en houden van conferenties leidt tot onnodig uitstel. Daarom dringen wij erop aan om, als het even kan, die werkconferentie nog dit jaar te houden.

Mevrouw SMITH: Oké, prima, ik ben het helemaal met de heer Huizing eens.

De VOORZITTER: En om Jan Schaeffer recht te doen, Jan Schaeffer zei: "In papier kun je niet wonen."

Mevrouw MULDER: Mijnheer de voorzitter. In de pers heeft de gedeputeerde aangegeven dat de staten zich niet moeten gedragen als accountants. Daarom verbaast het ons wel een beetje dat hij ons nu opnieuw uitnodigt een opdracht te geven hoe het allemaal SMART-er geformuleerd kan worden. Wij willen graag dat het college zelf een poging doet de openstaande vakken in te vullen en waar dit niet lukt in een voetnoot aangeeft waarom het niet lukt.

Een ander punt dat ons nog steeds bezighoudt is dat van de apparaatskosten. Wij willen nogmaals aangeven dat het wat ons betreft wel wat minder mag en wij denken bijvoorbeeld dat de formatieplannen van gedeputeerde Klip en het onderzoek naar het hele apparaat daartoe een mooie aanleiding kunnen zijn.

Wat de inflatie in Amerika betreft: over 2004 was die -0,1%.

De heer ROELES: Mijnheer de voorzitter. Ik dank u voor de geboden gelegenheid om in tweede termijn te spreken, maar zal er geen gebruik van maken.

Mevrouw PANNEKOEK: Mijnheer de voorzitter. Ik wil even terugkomen op motie M3. Er wordt nu gesproken over een werkconferentie, maar het lijkt mij goed eerst te kijken naar wat er al gebeurt. Misschien is een werkconferentie wel de beste vorm is, maar ik kan mij ook voorstellen dat de woordvoerders van de fracties samen bekijken hoe het beste kan worden bereikt dat er ook echt wat gaat gebeuren. Ik kan mij voorstellen dat dan voor een ander model wordt gekozen. Eerst moet duidelijk zijn waar het om gaat, wat wij willen en hoe anderen daarbij betrokken kunnen worden. Nu al uitspreken dat er een werkconferentie moet komen, gaat mij dus een stap te ver. In de motie is sprake van "een nader te bepalen vorm en samenstelling", want als er weer een heel circus wordt opgetuigd, komt er niets uit. Wij moeten het gewoon een beetje concreet houden en daarom eerst kijken wat er al gebeurt.

De heer BEERDA: Ik wil voorkomen dat de staten nu allerlei dingen naar elkaar gaan roepen, waaruit zou kunnen worden opgemaakt dat zij het oneens zijn. Volgens mij zijn de staten het eens, want de heer Baas zei al dat wij niet moeten blijven hangen in papier, maar gewoon aan de slag moeten. Hij gebruikte daarbij het begrip "werkconferentie", maar het gaat er gewoon om dat wij snel met elkaar in discussie komen over de problematiek en bepalen wat wij daaraan kunnen doen. Wij moeten dan bij wijze van

spreken in januari al met de uitvoering kunnen beginnen, zodat de mensen er ook wat aan hebben. Dát is de achtergrond. Volgens mij zijn wij het dus wel eens.

De heer HARLEMAN: Mijnheer de voorzitter. Ik moet zeggen dat ik wat verrast was dat alleen de heer Swierstra namens het college het woord deed; ik had verwacht dat de andere gedeputeerden ook wel wat zouden zeggen. Ik heb mij even afgevraagd of die andere gedeputeerden misschien met vakantie waren, maar ze zitten er toch echt! En, zo zeg ik tegen de heer De Bruin, de heer Schaap is er ook. Voorzitter. Ik zal het kort houden. Over de financiële positie van de provincie en het weerstandsvermogen zou ik heel lang met de heer Swierstra kunnen discussiëren, want wat hij over het weerstandsvermogen zegt, klopt gewoon niet. Ik adviseer ieder statenlid het rapport van de accountant dat zojuist is vastgesteld, nog eens goed te lezen, want in paragraaf 2. Samenvatting staat heel duidelijk wat bedoeld wordt en daaruit blijkt dat hetgeen de gedeputeerde zegt over bandbreedtes en dergelijke, niet klopt. De fractie van de PvdA stelt voor de reserves en voorzieningen nog eens te bekijken. Ik denk dat ik de gedeputeerde maar even moet helpen; zeg maar even dat ik zijn tweede kruk ben. Wij hebben met elkaar afgesproken dat de Nota reserves en voorzieningen eens in de vier jaar wordt bekeken. Dat is een aantal maanden geleden gebeurd en bij die gelegenheid heeft de fractie van GroenLinks samen met die van het CDA een motie ingediend waarin staat dat elk jaar een deel van de reserves en voorzieningen onder de loep moet worden genomen om na te gaan of de uitgaven die wij willen dekken ook met de aanwezige gelden gedekt kunnen worden. Die motie is, mede door toedoen van de PvdA, door de meerderheid van de staten afgewezen en ik constateer dat nu via een omweg wordt voorgesteld de motie van GroenLinks en CDA alsnog uit te voeren. Daar zijn wij op zich niet tegen. Dat betekent dat wij met motie M1 kunnen instemmen, hoewel het daarin voorgestelde in strijd is met onze Financiële verordening. Wij vragen ons bovendien af of het wel de taak van de begeleidingscommissie-accountant is om een onderzoeksvorstel voor te bereiden; naar onze mening is dit meer een taak van het Presidium. Maar goed, daar willen wij ons wel bij neerleggen. Wij zullen motie M2 steunen. Wij vinden het best dat de Tweede Kamer meent dat de gemeenten voor elk geboren kind €50,- extra moeten krijgen, maar laat de Tweede Kamer dit geld dan wel uit haar eigen potjes halen en niet uit het potje van de provincie.

De VOORZITTER: Misschien staan de staten mij toe te zeggen dat ik mij verbaas over de verbazing van de heer Harleman. Dat de heer Swierstra het woord voert, heeft alles te maken met het feit dat wij nu de begroting bespreken en dat de algemene beschouwingen al zijn geweest.

De heer BAAS: Mijnheer de voorzitter. Ik ben blij met de daadkracht die sommige statenleden tentoon spreiden als het gaat om de motie met betrekking tot het armoedebeleid. Ik heb nog wel een vraag. Kan de heer Swierstra een heel concreet antwoord geven op de vraag of de Begroting 2007 SMART zal zijn, in die zin dat alle cijfertjes er zijn, of kan hij die garantie niet geven?

De heer SLUITER: Mijnheer de voorzitter. Ik heb het college in eerste termijn gevraagd om bij de Voorjaarsnota 2006 een document te overleggen waaruit duidelijk wordt welke beleidsvoornemens uit deze collegeperiode zijn gerealiseerd, in beleid neergezet, hoe die zijn vertaald naar de werkelijkheid en of daar een gat tussen zit, en op welke terreinen het nodig is in het laatste jaar van deze bestuursperiode nog een extra impuls te geven. Ik stel die vraag, omdat bij de behandeling van de Voorjaarsnota 2007 de verkiezingen waarschijnlijk al achter de rug zijn. Daarom is 2006 een goed evaluatiemoment en bovendien is er dan nog de gelegenheid om een vol kalenderjaar een extra impuls te geven. Op de vraag of in de Voorjaarsnota 2006 wordt aangegeven wat is gerealiseerd en wat nog moet, heeft de gedeputeerde geen expliciet antwoord gegeven en ik zou zo'n antwoord wel op prijs stellen.

De heer DE HAAS: Mijnheer de voorzitter. Wij zullen de moties M1 en M2 steunen en motie M3 steunen wij uit volle borst, omdat het in die motie voorgestelde een follow-up is van hetgeen wij reeds bij de behandeling van de Voorjaarsnota 2005 hebben opgemerkt.

Ik heb in eerste termijn gevraagd of het project DrentsGoed/Streekproducten nog steeds loopt of al is afgesloten. Die vraag is niet beantwoord, maar misschien komt dat antwoord in een later stadium nog. Wij zullen de Begroting 2006 afwijzen, met name omdat het doelmatigheids- en doeltreffendheidsonderzoeksprogramma niet is bijgeleverd.

De heer C.D. DE JONG: Mijnheer de voorzitter. Ik heb niet veel toe te voegen aan wat ik in eerste termijn heb gezegd. Ik steun de ingediende moties en ik wens iedereen straks een heel prettige maaltijd toe.

De VOORZITTER: Ik u ook.

De heer KLOOS: Mijnheer de voorzitter. Wij kunnen de moties M1, M2 en M3 wel steunen, omdat die in het verlengde liggen van ons verhaal.

Met betrekking tot de begroting zelf, moet ik mij aansluiten bij de heer De Haas van de fractie van de OPD: Drents Belang zal de begroting niet aannemen.

De heer SWIERSTRA: Mijnheer de voorzitter. Op verzoek van collega mevrouw Edelenbosch deel ik de heer De Haas mee dat van het programma DrentsGoed/Streekproducten alles is afgerekend.

De heer Huizing zegt dat de overhevelingen wel in december bekend moeten zijn. Dat kan niet. In december vindt de technisch/boekhoudkundige afrekening plaats en daarom is het stuk niet eerder dan in januari beschikbaar. Het voorstel wordt wat ons betreft wel in de statenvergadering van februari behandeld en daarom kunnen de staten het voorstel over overhevelingen medio januari tegemoet zien.

Mevrouw Mulder zegt dat GS zelf de witte vlekken in moeten vullen. GS doen dat ook steeds meer, voor zover dat mogelijk is en zij dat nuttig vinden. Het is aan de staten om de volgende keer te beoordelen of dit voldoende is, maar ik heb de staten ook opgeroepen zelf kritisch te blijven bekijken op welk punt er nog meer moet gebeuren en op welke punten het nu wel voldoende is.

Mevrouw MULDER: Ik vind het prima dat de gedeputeerde zegt dat het college bepaalde dingen openlaat. Maar laat het college dat dan motiveren, dan is het voor ons ook allemaal helder en dan hoeven wij niet alles na te pluizen. Als wij alles na moeten pluizen, worden wij accountants en dat wil het college nu juist niet.

De heer SWIERSTRA: Daarin heeft mevrouw Mulder helemaal gelijk. Wij proberen het hele verhaal nog adequater te maken en daar hoort wat mij betreft in voorkomende gevallen ook een motivering bij. De volgende keer wordt duidelijk hoever wij hiermee zijn gekomen en dan horen wij wel wat de staten daarvan vinden.

Voorzitter. Hetzelfde antwoord geldt voor de vraag of de hele Begroting 2007 SMART zal zijn. De begroting is zo SMART als de staten menen dat zij SMART is. Het college doet zijn best om de begroting zo SMART mogelijk te maken en het is aan de staten om te beoordelen of zij dat voldoende vinden.

De heer BAAS: Het gaat erom dat de begroting ook naar mening van het college SMART is. De staten zullen dat daarna dan nog wel beoordelen, maar het ging mij om het eerste.

De heer SWIERSTRA: Voorzitter. Laat ik het niet over de inflatie in de VS hebben. Wij baseren ons op zo recent mogelijke cijfers over de inflatie in Nederland. Maar bij het bepalen of wat wij aan stijging van personeelskosten ramen te royaal is, is het goed te kijken naar de actuele situatie in de wereld om ons heen: heeft de inflatie de neiging op te lopen of juist om te dalen. Met mijn opmerking over de inflatie in Amerika bedoelde ik niet meer en niet minder dan dit te zeggen. De recente gegevens zijn anders dan die over 2004 die mevrouw Mulder noemde.

De heer Sluiter vraagt of de staten bij de volgende voorjaarsnota nog de mogelijkheid hebben bij te sturen als het gaat om het realiseren van dit collegeprogramma. Het is de bedoeling van het college dat de staten die mogelijkheid dan inderdaad nog hebben. Het college zal daarom proberen voor de rapportage

na vier maanden zoveel mogelijk informatie te verzamelen om aan de hand daarvan vragen van de staten bij de Voorjaarsnota 2006 zo adequaat mogelijk te beantwoorden. Ik zeg daar nu alvast bij dat om dit proces zo goed mogelijk te laten verlopen, de staten wat soepelheid zullen moeten betrachten ten aanzien van de termijn van toezending. Maar het doel van het college is helemaal wat de staten nu vragen.

De heer Harleman is opnieuw ingegaan op het verhaal van de accountant in de samenvatting van diens rapport. De heer Harleman zegt dat ik niet goed lees en ik zeg dat het er wel in staat, maar omdat in deze vergadering de discussie over het weerstandsvermogen moet worden afgerond, loop ik niet voor deze vraag weg.

De accountant schrijft letterlijk in de samenvatting: "... komen wij tot de aanbeveling van een aan te houden financieel weerstandsvermogen (algemene reservepositie) van circa € 20,4 tot € 28,6 miljoen." Dat kan ik niet anders in een woord aanduiden dan met het begrip bandbreedte.

De heer HARLEMAN: Kan de gedeputeerde dan ook even voorlezen wat op bladzijde 3 van dat rapport staat?

De heer SWIERSTRA: Dit haal ik van bladzijde 3.

De heer HARLEMAN: Ja, maar de accountant vervolgt dan met: "De weerstandscapaciteit per 1 januari 2005 is € 26,9 miljoen en daarmee als voldoende te beschouwen....".

De heer SWIERSTRA: En dus als voldoende te beschouwen.

De heer HARLEMAN: Ja, maar de accountant vervolgt dan met: "Wij adviseren, gezien de (politieke) ontwikkelingen, een weerstandscapaciteit van circa € 25 miljoen." Daarna geeft de accountant aan dat het college van het bedrag van € 26,9 miljoen inmiddels € 4,2 miljoen heeft uitgegeven en dan schrijft de accountant: "Indien dit bedrag van het weerstandsvermogen wordt afgetrokken, bedraagt de weerstandscapaciteit € 22,7 miljoen."

Als de gedeputeerde citeert, moet hij dit wel volledig doen.

De heer SWIERSTRA: Dit verhaal van de heer Harleman klopt helemaal, maar daarna schrijft de accountant: "De algemene reserve is gezien het bovenstaande, en gelet op de weerstandscapaciteit van de provincie Drenthe, op een acceptabel niveau, een en ander mede in vergelijking met de gemiddelde omvang van de algemene reserve en de financiële positie van andere provincies in Nederland. Daarbij kan verder worden vermeld" - dus in de context van het vorenstaande - "dat in de bestemmingsreserves op korte termijn nog € 1,6 miljoen ruimte zit om risico's op te vangen en dat de bestemmingen van de bestemmingsreserves, mocht het noodzakelijk zijn, kunnen worden gewijzigd." Die twee laatste opmerkingen kunnen maar op een ding duiden, namelijk dat de accountant zegt dat wij op dit moment geen kunstgrepen hoeven uitvoeren om op een gemiddeld niveau binnen de bandbreedte te komen, want als de nood aan de man komt, kunnen wij de bestemmingsreserves erbij betrekken. Daaruit hebben wij de conclusie gedestilleerd dat wij op dit moment al in de buurt van het gewenste bedrag van € 25 miljoen zitten.

De heer HARLEMAN: Voorzitter. De gedeputeerde praat er steeds omheen. De accountant zegt dat de weerstandscapaciteit € 22,7 miljoen is en het college geeft in de Begroting 2006 aan dat dit € 25 miljoen is; en dat is onjuist. Dat is het enige wat ik zeg. Dat de accountant een bedrag van € 22,7 miljoen acceptabel vindt, snap ik allemaal wel, maar het college noemt een ander bedrag dan in het rapport van de accountant staat.

De heer SWIERSTRA: Ik vind dit een semantische discussie worden.

De heer DE HAAS: Heb ik goed gehoord dat de heer Swierstra zei dat de accountant van mening is dat geen kunstgrepen hoeven worden toegepast?

De heer SWIERSTRA: Ik heb de band niet afgeluisterd, maar dat heb ik vast gezegd.

De heer DE HAAS: Dat denk ik ook. Mijn gehoor is wel slecht, maar nog niet zo slecht. Maar mijn vraag is dan of die kunstgrepen eerder wel toegepast zijn.

De heer SWIERSTRA: Nee, daar is geen sprake van. Wij hebben nog nooit op deze scherpe manier over het niveau van het weerstandsvermogen gesproken.

De heer DE HAAS: Ik ga alleen maar in op een uitspraak van de gedeputeerde.

De heer SWIERSTRA: Ik wil ook wel toelichting waarom ik die losse opmerking heb gemaakt. Als de accountant echt van mening is dat wij op een niet acceptabel niveau zitten en iets moeten doen om het niveau van ongeveer €25 miljoen zo snel mogelijk te bereiken dan moeten wij een kunstgreep toepassen, dus bijvoorbeeld bepaalde doelen niet langer nastreven, waarna de reserves daarvoor verlaagd kunnen worden. Dat noem ik een snelle kunstgreep. Het heeft dus niets te maken met trucs of wat dan ook maar. Integendeel!

De beraadslaging wordt gesloten.

Aan de orde is de stemming over statenstuk 2005-202.

Het statenstuk wordt met handopsteken goedgekeurd.

De VOORZITTER: Ik stel vast dat de fracties van de OPD, Fractie de Jong en Drents Belang tegen aanvaarding van het statenstuk hebben gestemd, doch de overige fracties daarvóór.

Vervolgens worden de bij de behandeling van dit statenstuk aan de orde zijnde brieven voor kennisgeving aangenomen.

De VOORZITTER: De staten weten dat ik er niet van houd als schoolmeester op te treden, maar om niet later het verwijt te krijgen of ik het niet eerder had kunnen zeggen, meld ik dat de indiening van de moties M2 en M3 niet overeenkomstig artikel 36 van het Reglement van Orde is gebeurd. Motie M2 is namelijk niet door de indiener ondertekend, maar door de heer Beerda en mevrouw Goudriaan. Ik vraag de staten dit in het vervolg goed te doen. De staten krijgen hierover nog een brief van de griffier. Hetzelfde geldt voor motie M3, die is ondertekend door mevrouw Smith, terwijl de heer Harleman de motie heeft ingediend. Ik vraag de staten nog eens goed te lezen wat er in artikel 36 van hun eigen Reglement van Orde staat.

Ik ga niet zover dat ik die moties buiten de orde verklaar - dat zou onzin maar - maar ik vraag de staten het in het vervolg goed te doen. Het Reglement van Orde is er niet voor niets, het is bedoeld om ons werk te faciliteren en daarom moeten wij ons er ook aan houden.

Meer wil ik hierover niet zeggen.

In stemming komt de gewijzigde motie M1.

Motie M1 wordt met algemene stemmen aangenomen.

In stemming komt motie M2.

Motie M2 wordt met handopsteken aangenomen.

De VOORZITTER: Ik constateer dat de fractie van het CDA tegen de motie heeft gestemd doch de overige fracties daarvóór.

In stemming komt motie M3.

Motie M3 wordt met algemene stemmen aangenomen.

De VOORZITTER: Wij zijn nu toe aan ons toetje en ik geef het woord aan de heer Haikens voor het indien van een motie.

De heer HAIKENS: Mijnheer de voorzitter. Toetjes nemen nooit zoveel tijd in beslag en ik zal dan ook proberen het snel te doen.

Wij constateren - en wij nemen aan dat de andere fracties via de pers de laatste maanden hierover ook wel iets hebben vernomen - een toenemende mate van verontrusting in de suikersector. Verschillende partijen hebben al richting de Tweede Kamer actie ondernomen en naar aanleiding daarvan heeft de Tweede Kamer de minister gevraagd in Europa een gematigd beleid te voeren als het om de voorstellen voor de suikerindustrie gaat. Die voorstellen zijn desastreus.

Wat is nu het belang van Noord-Nederland in dit geheel? De twee grootste suikerfabrieken van Europa staan in Groningen. De suikersector zorgt voor 14.000 arbeidsplaatsen en de voorstellen van Europa kunnen wel eens 5.000 tot 6.000 arbeidsplaatsen kosten. Dat is meer dan substantieel.

Omdat het kort dag is, is het eigenlijk alleen nog mogelijk dit punt in deze statenvergadering ter sprake te brengen. Immers tussen 20 en 22 november vergadert de Ministerraad hierover en vallen er wellicht besluiten.

Het enige wat ons nu rest is te bekijken of wij gezamenlijk in Noord-Nederland via de vier colleges van gedeputeerde staten onze verontrusting kenbaar kunnen maken bij de minister van landbouw, natuur en voedselkwaliteit.

Wij hebben daartoe een motie opgesteld, die ik nu zal indienen.

M4

Provinciale staten van Drenthe, in vergadering bijeen op woensdag 9 november '05,

hebben kennis genomen van:

- *de vergaande voorstellen tot wijziging van het EU suikerbeleid;*
- *met als zeer waarschijnlijk gevolg een omvangrijk verlies aan werkgelegenheid;*
- *de toenemende onrust daardoor in de suikersector;*
- *een alternatieve oplossing gedragen door diverse organisaties, zoals de suikerbranche, de vakbonden en de Novib;*
- *het feit dat de tweede kamer zich inmiddels heeft uitgesproken voor dit alternatief;*
- *het feit dat de minister deze uitspraak vooralsnog naast zich neer heeft gelegd;*
- *het aannemen van moties met steun voor het alternatieve plan door provinciale staten van Groningen en Friesland aan de Tweede Kamer;*

spreken daarom uit dat:

- *de zeer negatieve effecten voor de werkgelegenheid voorkomen moeten worden;*
- *deze ontwikkeling averechts staat op de instandhouding en bevordering van een vitaal platteland;*
- *een collectief signaal vanuit de Noordelijke Regio aan het Kabinet noodzakelijk is;*

verzoekt het college van GS:

- een gezamenlijke verklaring te bewerkstelligen door gedeputeerde staten van de provincies Groningen, Friesland, Drenthe en Flevoland met daarin de verontrusting over de dreigende gevolgen voor de werkgelegenheid van de suikersector in Noord Nederland, indien de plannen van de landbouwcommissaris worden uitgevoerd;
- In deze verklaring steun te betuigen voor het alternatieve plan;
- deze verklaring onder aandacht te brengen van het Kabinet, Tweede Kamer en de EU-commissaris mevrouw Fischer-Boel;

en gaan over tot de orde van de dag.

De VOORZITTER: De motie maakt deel uit van de beraadslaging.

De heer HAIKENS: Mijnheer de voorzitter. Aan het eind van de motie staat: "En gaan over tot de orde van de dag", maar soms word je ook achterhaald door de orde van de dag.

Ik heb afgelopen maandag een gesprek gehad met de gedeputeerde van Flevoland en hij maakte mij erop attent dat er op dit moment in Noord-Nederland initiatieven zijn die eigenlijk op hetzelfde neerkomen als de door mij ingediende motie. Hij vertelde mij dat ook Drenthe onderdeel uitmaakt van die initiatieven, net als Groningen en Fryslân, ja dat zelfs Zeeland erbij betrokken is. Ik heb hierover vanochtend nog contact gehad met mevrouw Edelenbosch en wellicht kan zij duidelijkheid verschaffen over het nut van het al dan niet in stemming brengen van mijn motie.

De VOORZITTER: Alvorens mevrouw Edelenbosch het woord krijgt, zijn volgens de regels van het spel eerst de andere statenfracties aan de beurt.

De heer SLUITER: Mijnheer de voorzitter. Ik moet eerlijk zeggen dat deze motie ons een beetje overvalt. Nu is dat op zichzelf niet zo heel erg, maar dat maakt wel dat ik toch een beetje met deze motie zit. In de motie wordt gesteld dat wij kennis hebben genomen van vergaande voorstellen tot wijziging van het EU-suikerbeleid, maar daar heb ik in ieder geval zo snel geen kennis van kunnen nemen, althans niet zo uitputtend als deze motie veronderstelt. Verder wordt in de motie gevraagd steun te betuigen aan het alternatieve plan. Ook daar zit ik een beetje met de handicap van kennisachterstand. Het kan aan mij liggen, of aan onze fractie, al hebben wij toch wel enige agrarische inbreng in onze fractie. Als de heer Haikens met deze motie bedoelt verontrusting uit te spreken over de werkgelegenheid in de sector, als dat de kern van de motie is, dan steunen wij de motie. Maar de motie zoals die nu voorligt gaat mij wat ver in het opnoemen van allerlei stellingen waarvan wij kennis zouden hebben genomen en waaraan wij steun zouden moeten verlenen. Dus als de motie is bedoeld om onze zorgen kenbaar te maken over de bedreiging van de werkgelegenheid dan steunen wij haar.

De heer VEENSTRA: Mijnheer de voorzitter. Ik kan mij wel bij de woorden van de heer Sluiter aansluiten. De motie is vrij vergaand zien wij nu. Via de mail hebben wij er wel iets van meegekregen, maar wat in deze motie aan kennis wordt verondersteld, is wel vrij vergaand. Inderdaad, als het om de werkgelegenheid gaat, vinden wij het heel goed een signaal uit te laten gaan.

De heer LANGENKAMP: Mijnheer de voorzitter. Ook ik kan mij aansluiten bij de woorden van de heer Sluiter. Wij hebben de motie ook niet via de mail ontvangen, dus wij zijn er een beetje door overvallen.

De heer VEENSTRA: Wij hebben de motie via de andere provincies ontvangen.

De heer LANGENKAMP: Maar ik heb de motie dus niet eerder gezien.

Misschien kan mevrouw Edelenbosch in essentie aangeven wat het alternatieve plan is. Het wel belangrijk te weten wat wij steunen als wij de motie aannemen.

De heer SLUITER: Misschien kan die zin wel uit de motie gehaald worden.

De VOORZITTER: De heer Haikens krijgt de gelegenheid uit te leggen wat het alternatieve plan inhoudt.

De heer HAIKENS: Mijnheer de voorzitter. Er zijn van die dingen die van de ene dag op de andere in een stroomversnelling raken. Er had eigenlijk meer tijd moeten zijn om de indiening van deze motie te bespreken en de achterliggende stukken te verduidelijken. Mij heeft de tijd ontbroken voor een goede voorbereiding en omdat dit de laatste statenvergadering is voor de bijeenkomst van 20 tot 22 november, heb ik het op deze wijze gedaan. Dat is de verklaring waarom ik nu met deze motie kom.

Het alternatieve plan gaat minder snel in tijd, is minder diepgaand en is ook WTO-proof (World Trade Organisation). Bovendien hebben de vakbonden en de Novib, de organisatie die opkomt voor de ontwikkelingslanden, landen die heel nauw betrokken zijn bij de suikerproductie, laten weten dat het alternatieve plan voor de ontwikkelingslanden veel beter is dan het plan van mevrouw Fischer-Boel.

Als het ontbreken van kennis bij de staten de belemmerende factor is om met de motie in te stemmen dan wijs ik erop dat de kern van de motie is de bedreiging van de werkgelegenheid in met name Groningen, de provincie waar de grote suikerfabrieken staan.

De heer HOLMAN: Mijnheer de voorzitter. Het is begrijpelijk en terecht dat de heer Haikens deze problematiek aan de orde stelt, want het plan van mevrouw Fischer heeft de effecten die hij schetst.

Ik sluit mij aan bij de sprekers die een opmerking hebben gemaakt over de snelheid waarmee deze motie nu is ingediend. Inhoudelijk kunnen wij de motie wel steunen. Op het CDA-congres van afgelopen zaterdag is een resolutie van de drie noordelijke provincies en Flevoland besproken, welke resolutie is aangenomen en hetzelfde politieke signaal had als de heer Haikens met zijn motie bedoelt.

Mevrouw EDELENBOSCH: Mijnheer de voorzitter. De heer Haikens heeft al in grote lijnen uiteengezet waarom het gaat en ik kan meedelen dat de brief namens de noordelijke provincies morgen of overmorgen al te bestemder plaatse ligt. In die brief wordt de zorg uitgesproken, die de heer Haikens zo nadrukkelijk heeft verwoord. Wat de heer Haikens zegt, past volledig in wat de provincies Flevoland, Groningen, Fryslân, Drenthe en Zeeland al eens eerder als specifieke plattelandsprovincies hebben laten weten en het past in het noordelijke programma Vitaal Platteland, dat door het AB SNN is vastgesteld. Ik heb mij dan ook gepermitteerd om, zonder eerst de staten te consulteren, de brief te ondertekenen. Die brief is nu gewoon onderweg.

Ik heb nog wel een verzoek aan de heer Haikens. Hij wijst erop dat de Tweede Kamer inmiddels heeft ingestemd met het alternatieve plan net als de vakbonden en de Novib, want de ontwikkelingslanden kunnen niet ineens de hele suikerproductie op zich nemen. Die landen zijn gebaat bij geleidelijkheid en die geleidelijkheid geeft ons de tijd om op een nette manier om te schakelen. Maar de minister heeft tot nog toe deze motie naast zich neergelegd. Daarom doe ik een beroep op de staten om hun eigen fracties in de Tweede Kamer te bewegen bovenop - ik bedoel dat natuurlijk niet letterlijk - de minister en het Kabinet te zitten. Dat is waarschijnlijk wel de manier om wat wij allen willen, te bereiken.

De heer HAIKENS: Mijnheer de voorzitter. Ik heb al gezegd dat ik hierover vanochtend al contact heb gehad met mevrouw Edelenbosch en dat ik de motie toch heb ingediend omdat het allemaal snel moest. Maar wat in de brief naar de minister is uitgegaan, was onze bedoeling. Wat ik met de motie probeerde te bereiken, is dus al gerealiseerd en daarmee is de motie overbodig.

De VOORZITTER: Aangezien de motie voorkomend op stuk M4 is ingetrokken, wordt zij van de agenda afgevoerd.

I. Sluiting

De VOORZITTER: Wij zijn hiermee aan het slot van onze beraadslagingen gekomen, iets eerder dan het Presidium vermoedde. Er is nu wat meer tijd voor een borrel, of misschien kunnen wij wat eerder gaan eten, maar dat laat ik graag aan de deskundigen over.
Ik sluit de vergadering.

(De vergadering wordt om 17.48 uur gesloten.)

Vastgesteld in de vergadering van provinciale staten van 21 december 2005.

,voorzitter

,griffier

TOEZEGGINGEN

gedaan in de vergadering van provinciale staten van Drenthe, gehouden op 9 november 2005 in het provinciehuis te Assen.

Pagina

- 34 De heer SWIERSTRA zegt toe het de staten zeker te zullen melden wanneer zich een probleem voordoet in de planning van de uitvoering van de verbeteringen aan de A28.
- 34 De heer SWIERSTRA herhaalt zijn toezegging dat de staten worden geïnformeerd indien blijkt dat er een probleem is bij het nakomen van de afspraken over de verbeteringen aan de A28.
- 38 De heer SWIERSTRA zegt toe dat het stuk over overhevelingen in de statenvergadering van februari behandeld kan worden en dat de staten het voorstel medio januari tegemoet kunnen zien.
- 38 De heer SWIERSTRA zegt toe dat het college zal proberen voor de rapportage na vier maanden zoveel mogelijk informatie te verzamelen voor de tussentijdse evaluatie van het collegeprogramma om op die manier vragen van de staten bij de Voorjaarsnota 2006 zo adequaat mogelijk te kunnen beantwoorden.